«The Hunger Games»: Μέσα στις ισραηλινές παγίδες θανάτου στα σημεία βοήθειας για τους λιμοκτονούντες Παλαιστίνιους στη Γάζα.

Του Ahmed Ahmed και της Ibtisam Mahdi, 20 Ιουνίου 2025

Αρχική Δημοσίευση +972Magazine

Μετάφραση Έλενα Λουκά

Οι σχεδόν καθημερινές ισραηλινές σφαγές σε σημεία διανομής τροφίμων έχουν σκοτώσει πάνω από 400 Παλαιστίνιους τον τελευταίο μήνα.

Στις πρώτες ώρες της 11ης Ιουνίου, πριν από την ανατολή του ήλιου, ο 19χρονος Hatem Shaldan και ο αδερφός του Hamza, 23 ετών, πήγαν να περιμένουν τα φορτηγά με τη βοήθεια κοντά στον Διάδρομο Νετζαρίμ, στην κεντρική Λωρίδα της Γάζας, ελπίζοντας να επιστρέψουν με μία σακούλα με λευκό αλεύρι για την οικογένεια των πέντε. Αντί αυτού, ο Hamza επέστρεψε με το σώμα του μικρότερου αδερφού του, τυλιγμένο σε άσπρο σάβανο.

Η οικογένεια Shaldan ζούσε σχεδόν χωρίς φαγητό για σχεδόν δύο μήνες λόγω του ισραηλινού αποκλεισμού, στρυμωγμένη σε μια αίθουσα διδασκαλίας που είχε μετατραπεί σε καταφύγιο, στην ανατολική Γάζα. Το σπίτι τους, που βρισκόταν κοντά, καταστράφηκε ολοσχερώς από ισραηλινή αεροπορική επιδρομή τον Ιανουάριο του 2024.

Γύρω στη 1:30 π.μ., οι δύο αδερφοί ενώθηκαν με δεκάδες λιμοκτονούντες Παλαιστίνιους στην οδό Αλ-Ρασίντ, κοντά στην ακτή, μόλις άκουσαν ότι φορτηγά με αλεύρι επρόκειτο να

προσεγγίσουν. Δύο ώρες αργότερα, άκουσαν φωνές «Τα φορτηγά έρχονται!» και αμέσως μετά ήρθε ο ήχος των ισραηλινών πυροβολικών.

«Δεν μας ενδιέφερε ο βομβαρδισμός», αφηγήθηκε ο Hamza στο περιοδικό +972. «Απλά τρέξαμε προς τα φώτα των φορτηγών».

Αλλά μέσα στο χάος του πλήθους, οι αδερφοί χώρισαν. Ο Hamza κατάφερε να αρπάξει μια σακούλα αλεύρι 25 κιλών. Όταν γύρισε στο σημείο που είχαν συμφωνήσει να συναντηθούν, ο Hatem δεν ήταν εκεί.

«Τον καλούσα στο τηλέφωνο, ξανά και ξανά, χωρίς να απαντάει», είπε ο Hamza. «Η καρδιά μου πονούσε. Άρχισα να βλέπω πτώματα να μεταφέρονται εκεί που ήμουν. Δεν ήθελα να πιστέψω ότι ο αδερφός μου μπορεί να ήταν ανάμεσά τους».

Ακούγοντας αυτό, ο Hamza λιποθύμησε. Όταν συνήλθε, τον έβρεχαν με νερό στο πρόσωπο. Έτρεξε στο νοσοκομείο, όπου ένας άντρας που είχε τραυματιστεί από την ίδια αεροπορική επιδρομή του εξήγησε τι είχε συμβεί: Ο Hatem και περίπου 15 άλλοι

προσπάθησαν να κρυφτούν στο ψηλό χορτάρι όταν τα ισραηλινά τανκς άνοιξαν πυρ.

«Ο Hatem χτυπήθηκε στα πόδια», είπε ο άντρας. «Έχανε αίμα για ώρες. Σκυλιά τους κυκλώνανε. Τελικά, όταν ήρθαν κι άλλα φορτηγά με βοήθεια, οι άνθρωποι βοήθησαν να μεταφέρουν τα πτώματα σε ένα από αυτά».

Συνολικά, 25 Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν εκείνο το πρωί περιμένοντας τα φορτηγά βοήθειας στην οδό Αλ-Ρασίντ. Ο Hamza πήρε το σώμα του Hatem και το έφερε πίσω στη Γάζα, όπου τον έθαψε δίπλα στη μητέρα τους, η οποία είχε σκοτωθεί από ισραηλινό σκοπευτή τον Αύγουστο του 2024. Ο μεγαλύτερος αδερφός τους ο Khalid, 21 ετών, είχε πεθάνει μήνες νωρίτερα – σε αεροπορική επιδρομή τον Ιανουάριο, ενώ εκκένωνε τραυματίες πολίτες με το κάρο του.

«Ο Hatem ήταν το φως της οικογένειάς μας», είπε ο Hamza. «Μετά που χάσαμε τη μητέρα μας και τον Khalid, εκείνος έγινε το αγαπημένο όλων – ακόμη και της γιαγιάς μας και των θείων μου. Τις επισκεπτόταν και τους βοηθούσε. Η γιαγιά μου κατέρρευσε όταν είδε το σώμα του. Ακόμα κλαίει».

Ο Hatem ήταν ένας έμπειρος τεχνικός αξεσουάρ αυτοκινήτων με όνειρο να ανοίξει το δικό του κατάστημα. «Ήταν καλός και γενναιόδωρος και αγαπούσε τα παιδιά· πάντα τους έδινε γλυκά», είπε ο Hamza. «Όλοι όσοι τον γνώριζαν ήρθαν στην κηδεία του. Ας αναλάβει ο θεός την ευθύνη για την κατοχή που μας κλέβει τις ζωές, μόνο και μόνο επειδή είμαστε από τη Γάζα».

Σφαγές σε σχεδόν καθημερινό επίπεδο

Ενώ η προσοχή του κόσμου στρέφεται στον πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Ιράν – και ενώ το Ισραήλ ταυτόχρονα διακόπτει τις υπηρεσίες διαδικτύου και τηλεπικοινωνιών, επιβάλλοντας ουσιαστικά μια μαύρη περίοδο ενημέρωσης και πληροφόρησης σε εκατομμύρια Παλαιστίνιους – οι επιθέσεις του Ισραήλ στους λιμοκτονούντες κατοίκους της Γάζας που περιμένουν βοήθεια έχουν μόνο ενταθεί.

Μετά από δύο μήνες χωρίς ούτε μια σταγόνα τροφής, φαρμάκων ή καυσίμων να μπαίνει στη Γάζα, μια μικρή ποσότητα λευκού αλευριού και κονσερβών επιτράπηκε να περάσει από τα τέλη Μαΐου. Η πλειοψηφία αυτών κατευθύνθηκε σε περιοχές της Ράφα και του Διαδρόμου Νετζαρίμ, που διαχειρίζεται το Ίδρυμα Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Γάζας (GHF), φυλάσσονται από ιδιωτικούς Αμερικανούς ασφαλιστές και Ισραηλινούς στρατιώτες. Στις 10 Ιουνίου, άρχισαν να φτάνουν και μικρές αποστολές μέσω φορτηγών βοήθειας που διαχειρίζεται το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Τροφίμων (WFP).

Αλλά καθώς η πείνα βαθαίνει, οι άνθρωποι δεν περιμένουν πια να περάσουν τα φορτηγά με ασφάλεια από τα ισραηλινά στρατεύματα. Αντίθετα, τρέχουν προς αυτά μόλις εμφανιστούν, απεγνωσμένοι να αρπάξουν ό,τι μπορούν πριν τα αποθέματα εξαφανιστούν. Δεκάδες χιλιάδες συγκεντρώνονται στα σημεία διανομής, μερικές φορές για μέρες πριν, και πολλοί επιστρέφουν στα σπίτια τους με άδεια χέρια.

Οι λιμοκτονούντες πολίτες συγκεντρώνονται σε τεράστιους όγκους, περιμένοντας άδεια για να πλησιάσουν. Σε πολλές περιπτώσεις, τα ισραηλινά στρατεύματα έχουν ανοίξει πυρ εναντίον των μαζών – και μάλιστα κατά τη διάρκεια της ίδιας της διανομής – σκοτώνοντας δεκάδες, καθώς προσπαθούν να συλλέξουν λίγα κιλά αλεύρι ή κονσέρβες για να πάρουν σπίτι τους, σε αυτό που οι Παλαιστίνιοι έχουν ονομάσει «The Hunger Games».

Από τις 27 Μαΐου, περισσότεροι από 400 Παλαιστίνιοι έχουν σκοτωθεί και πάνω από 3.000 έχουν τραυματιστεί ενώ περίμεναν βοήθεια, σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Πολιτικής Άμυνας της Γάζας, Mahmoud Basel. Η φονικότερη επίθεση σε ανθρώπους που περίμεναν βοήθεια συνέβη στις 17 Ιουνίου, όταν οι ισραηλινές δυνάμεις άνοιξαν πυρ με θραύσματα τανκς, πολυβόλα και drones εναντίον πλήθος Παλαιστινίων στην Χαν Γιουνίς, σκοτώνοντας 70 και τραυματίζοντας εκατοντάδες.

Η περιορισμένη βοήθεια που φτάνει στη Γάζα απέχει πολύ από το να καλύψει ακόμα και τις πιο βασικές ανάγκες. Ως αποτέλεσμα, πολλοί κάτοικοι αναγκάζονται να αγοράσουν προμήθειες από άλλους που κατάφεραν να αποκτήσουν λίγη τροφή από τα σημεία διανομής και τώρα τη μεταπωλούν σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να καλύψουν άλλες βασικές ανάγκες.

«Άνθρωποι σκοτώνονταν, αλλά όλοι συνέχιζαν να τρέχουν για το αλεύρι».

Την επόμενη μέρα από τη σφαγή στην οδό Αλ-Ρασίντ που στοίχισε τη ζωή του Hatem Shaldan, συγκεντρώθηκαν ακόμα μεγαλύτερα πλήθη στο ίδιο σημείο, μεταξύ τους και ο 17χρονος Muhammad Abu Sharia, που ήρθε με τέσσερις συγγενείς του. Τα λίγα φορτηγά βοήθειας που έφτασαν εκείνη την εβδομάδα έδωσαν μια μικρή ελπίδα στις λιμοκτονούσες οικογένειες.

Ο Abu Sharia ζει με την οικογένειά του, που αποτελείται από εννέα άτομα, στο ημιερειπωμένο σπίτι τους στην νότια Γάζα, ο μόνος γιος ανάμεσα σε έξι αδερφές. «Η οικογένειά μου δεν ήθελε να πάω στην αρχή», είπε. «Αλλά πεινάμε εδώ και δύο μήνες».

Στις 10 το βράδυ, κατευθύνθηκε στην οδό Αλ-Ρασίντ, όπου είχαν συγκεντρωθεί πλήθη στην άμμο κοντά στην ακτή, περιμένοντας τα φορτηγά βοήθειας. Οι άνθρωποι αντάλλασσαν προειδοποιήσεις με χαμηλωμένη φωνή: «Μείνετε πίσω από τα φορτηγά. Μην τρέχετε μπροστά – μπορεί να σας συνθλίψουν».

Ο Abu Sharia ήταν σοκαρισμένος από ό,τι είδε. «Ηλικιωμένοι, γυναίκες, παιδιά, όλοι απλώς περιμένανε μια ευκαιρία για λίγο αλεύρι». Τότε, χωρίς προειδοποίηση, πυρομαχικά άρχισαν να πέφτουν γύρω τους.

Ξέσπασε πανικός. Κάποιοι έφυγαν. Άλλοι, όπως ο Abu Sharia, έτρεξαν προς τα φορτηγά. «Άνθρωποι σκοτώνονταν και τραυματίζονταν, αλλά κανείς δεν σταμάτησε. Όλοι συνέχιζαν να τρέχουν για το αλεύρι».

Κατάφερε να αρπάξει μια σακούλα που βρισκόταν δίπλα σε ένα νεκρό σώμα, αλλά μόλις έκανε μερικά βήματα, μια ομάδα τεσσάρων ανδρών με μαχαίρια τον περικύκλωσε και τον απείλησε ότι θα τον σκότωναν αν δεν την παρέδιδε. Την άφησε.

Παρά την απογοήτευση, εξακολουθούσε να ελπίζει ότι θα προλάβει να φτάσει σε άλλο φορτηγό και περίμενε ώρες ακόμα. Τότε άκουσε ανθρώπους να φωνάζουν, «Ήρθε άλλη βοήθεια!». Τα φορτηγά μπήκαν μέσα, σχεδόν χωρίς να μειώσουν ταχύτητα, καθώς οι άνθρωποι τους περικύκλωναν. «Είδα έναν άντρα να πέφτει κάτω από ένα φορτηγό και να του συνθλίβεται το κεφάλι». Με τα ασθενοφόρα να είναι πολύ μακριά για να πλησιάσουν, από φόβο για τις ισραηλινές αεροπορικές επιδρομές, οι τραυματίες και οι νεκροί σύρθηκαν μακριά με κάρα γαϊδουριών και tuk-tuk.

Ο Abu Sharia ήταν ο μόνος από την εκτεταμένη οικογένειά του που κατάφερε να φέρει πίσω μια σακούλα αλεύρι. Η οικογένειά του, ανήσυχη και φοβισμένη, ανακουφίστηκε μόλις τον είδε. Άρχισαν αμέσως να ψήνουν ψωμί και το μοιράστηκαν με τους συγγενείς.

«Κανείς δεν ρισκάρει τη ζωή του έτσι, αν δεν έχει άλλη επιλογή», είπε. «Πηγαίνουμε γιατί πεινάμε. Πηγαίνουμε γιατί δεν υπάρχει τίποτα άλλο».

«Ένας νέος άντρας κόπηκε στα δύο από την έκρηξη. Άλλοι έχασαν τα άκρα
τους».

Ο Yusef Abu Jalila, 38 ετών, συνήθιζε να στηρίζεται στην ανθρωπιστική βοήθεια που διανέμονταν μέσω του WFP για να ταΐσει την οικογένειά του, που αποτελείται από 10 άτομα. Αλλά τέτοιο πακέτο δεν έχει φτάσει εδώ και πάνω από δύο μήνες, και η τιμή όσων έχουν απομείνει στις αγορές έχει εκτοξευτεί.

Τώρα, έχουν βρει καταφύγιο σε μια σκηνή στο στάδιο Al-Yarmouk στην κεντρική Γάζα, μετά την καταστροφή του σπιτιού τους στην περιοχή Σέιχ Ζάιντ κατά τη διάρκεια της ισραηλινής επιχείρησης στον βόρειο τομέα της Γάζας τον Οκτώβριο του 2024, είπε στο +972: «Τα παιδιά μου κλαίνε και μου λένε ότι πεινάνε, κι εγώ δεν έχω τίποτα να τα ταΐσω».

Χωρίς λευκό αλεύρι ή απομεινάρια από κονσέρβες, ο Abu Jalila δεν έχει άλλη επιλογή παρά να εμφανιστεί στα σημεία διανομής βοήθειας ή να περιμένει τα φορτηγά βοήθειας. «Ξέρω ότι μπορεί να είμαι ένας από αυτούς που θα σκοτωθούν προσπαθώντας να βρω φαγητό για την οικογένειά μου», είπε ο Abu Jalila στο +972. «Αλλά πηγαίνω, γιατί η οικογένειά μου πεινάει».

Στις 14 Ιουνίου, ο Abu Jalila έφυγε από τον καταυλισμό με μια ομάδα γειτόνων, αφού άκουσε φήμες ότι τα φορτηγά βοήθειας μπορεί να φτάσουν στη βορειοδυτική πλευρά της Γάζας. Όταν έφτασε εκεί, έμεινε έκπληκτος που βρήκε χιλιάδες άλλους που περίμεναν με την ελπίδα να φέρουν φαγητό στις οικογένειές τους.

Καθώς περνούσαν οι ώρες, το πλήθος πλησίασε μια ισραηλινή στρατιωτική θέση. Τότε, χωρίς προειδοποίηση, αρκετά πυρομαχικά από το Ισραήλ εξερράγησαν στη μέση του πλήθους.

«Ακόμα δεν ξέρω πως επέζησα», είπε ο Abu Jalila. «Δεκάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν, με τα σώματά τους να γίνονται κομματάκια, και πολλοί άλλοι τραυματίστηκαν».

Μέσα στο χάος, πολλοί έτρεχαν πανικόβλητοι, ενώ άλλοι προσπαθούσαν να φορτώσουν τους δολοφονημένους και τους τραυματίες στα κάρα των γαϊδουριών καθώς δεν είχε ούτε ασθενοφόρα ούτε αυτοκίνητα σε κοντινή απόσταση. «Ένας νεαρός άνδρας ανατινάχθηκε στη μέση, σε άλλους ξεριζώθηκαν τα άκρα», θυμάται ο Abu Jalila. “Ήταν αθώοι άνθρωποι, άοπλοι, που προσπαθούσαν απλώς να βρουν φαγητό. Γιατί να τους σκοτώσουν με αυτόν τον τρόπο;”.

Κλονισμένος και με άδεια χέρια, ο Abu Jalila επέστρεψε τέσσερις ώρες με τα πόδια του τρέμοντας στην πόλη της Γάζας. Όταν έφτασε στη σκηνή, τα παιδιά του ήταν ήδη έξω και περίμεναν. «Ήλπιζαν ότι θα τους έφερνα φαγητό», είπε. «Εύχομαι να μπορούσα να πεθάνω παρά να βλέπω την απογοήτευση στα μάτια τους».

Ορκίστηκε να μην επιστρέψει ποτέ – αλλά χωρίς να του έχει μείνει τίποτα για να θρέψει την οικογένειά του και χωρίς να του έχει διανεμηθεί έκτοτε βοήθεια, ξέρει ότι θα πρέπει να προσπαθήσει ξανά.

«Ξέραμε ότι μπορεί να πεθάνουμε. Αλλά ποια επιλογή έχουμε;».

Παρόμοιες σφαγές έχουν συμβεί και στη νότια Γάζα. Η Zahiya Al-Samour, 44 ετών, οριακά μπορούσε να σταθεί μετά από δύο χιλιόμετρα τρεξίματος ενώ ξέφευγε από μια ισραηλινή επίθεση για να φτάσει στο πλήθος που είχε συγκεντρωθεί για βοήθεια στην περιοχή Ταλία της κεντρικής Χαν Γιουνίς.

Αγωνιζόμενη να πάρει μια ανάσα, είπε στο +972: «Ο άντρας μου πέθανε από καρκίνο πέρυσι. Δεν μπορώ να προσφέρω τίποτα στα παιδιά μου. Δεν υπάρχει φαγητό στο σπίτι, από την πολιορκία και τη διακοπή των παραδόσεων βοήθειας που μας συντηρούσαν κατά τη διάρκεια του πολέμου».

Οδηγημένη από την απόγνωση, η Al Samour πήγε στην Ταλία τη νύχτα της 16ης Ιουνίου, ελπίζοντας να είναι μία από τις πρώτες στη σειρά για τα φορτηγά βοήθειας που θα έφταναν. Μαζί με χιλιάδες άλλους, κατασκήνωσε δίπλα στο δρόμο.

Αλλά το επόμενο πρωί, καθώς ο κόσμος περίμενε κοντά στην οδό Αλ Ρασίντ, πυροβολικά από τανκς έπεσαν ξαφνικά πάνω στο πλήθος, σκοτώνοντας πάνω από 50 άτομα.

«Είδα ανθρώπους να χάνουν άκρα, σώματα να διαλύονται», διηγήθηκε. «Τρεις από τους γείτονές μου από το Αλ-Ζανέ σκοτώθηκαν. Τα σώματά τους ήταν αγνώριστα».

Αν και γλίτωσε χωρίς σωματικό τραυματισμό, το τραύμα παραμένει. «Η καρδιά μου ακόμα τρέμει», είπε. «Είδα ανθρώπους να πεθαίνουν ενώ άλλοι αιμορραγούσαν πάνω σε κάρα γαϊδουριών, δεν υπήρχαν ασθενοφόρα».

Επέστρεψε με άδεια χέρια στη σκηνή που είχε στήσει στην Αλ-Μαουάσι, αφού ο ισραηλινός στρατός διέταξε την εκκένωση της γειτονιάς της. «Τα παιδιά μου πεινάνε», είπε, με τη φωνή της να ραγίζει. «Με περιμένουν να τους φέρω φαγητό. Δεν ξέρω τι να τους πω».

Στο Νοσοκομείο Nasser, ο 22χρονος Mohammed Al-Basyouni βρίσκεται σε ανάρρωση από μια σφαίρα στην πλάτη του.

Πυροβολήθηκε στις 25 Μαΐου, ενώ προσπαθούσε να μαζέψει φαγητό στην περιοχή Αλ-Σακούς της Ράφα.

«Ξύπνησα στην αυγή και έφυγα από το σπίτι με έναν σκοπό: να βρω αλεύρι για τον άρρωστο πατέρα μου», είπε στο +972. «Η μητέρα μου με παρακάλεσε να μην φύγω, αλλά εγώ επέμεινα. Δεν είχαμε φαγητό. Ο πατέρας μου είναι άρρωστος και χρειαζόμασταν βοήθεια.

«Έφυγα γύρω στις 6 το πρωί, και λίγο αργότερα άρχισαν οι πυροβολισμοί», διηγήθηκε ο Al-Basyouni. «Με χτύπησαν ενώ έτρεχα να φύγω – με πυροβόλησαν στην πλάτη». Διακομίστηκε εσπευσμένα στο χειρουργείο με tuk-tuk. «Εγώ επέζησα, αλλά άλλοι όχι. Κάποιοι γύρισαν σε σακούλες νεκρών».

Στάθηκε για λίγο, και μετά πρόσθεσε ήσυχα: «Ξέραμε ότι μπορεί να πεθάνουμε. Αλλά ποια επιλογή έχουμε; Η πείνα είναι φονιάς. Θέλουμε να τελειώσει ο πόλεμος και η πολιορκία. Θέλουμε να τελειώσει αυτός ο εφιάλτης. Επέστρεψα τραυματίας, και δεν έφερα τίποτα σπίτι. Τώρα ο άρρωστος πατέρας μου έχασε τον μόνο

που μπορούσε να τον συντηρήσει».

«Ήμασταν όπως τα ζώα που περίμεναν να ανοίξει το σημείο σίτισης».

Παρά το γεγονός ότι ζούσε στη κεντρική Γάζα μετά την εκδίωξή του μαζί με την οικογένειά του από το Μπέιτ Χανούν, ο 48χρονος Mahmoud Al-Kafarna ξεκίνησε στις 15 Ιουνίου για το κέντρο βοήθειας που διαχειρίζεται η GHF στην απομακρυσμένη νοτιοδυτική περιοχή της Χαν Γιουνίς.

Το ταξίδι του διήρκεσε ώρες, περπατώντας προς την περιοχή Νουσεϊράτ και μετά με tuk-tuk προς το Φας Φαρς, ένα γνωστό σημείο συγκέντρωσης για όσους αναζητούσαν φαγητό. Αυτός και άλλοι περπάτησαν από τις 7:30 μ.μ. μέχρι τις 2:30 π.μ., καταφεύγοντας τελικά στο Τζαμί Mu'awiyah μέχρι να ανοίξει το ισραηλινό φυλάκιο.

Στην αυγή, πλησίασαν ένα φράγμα άμμου φυλασσόμενο από ισραηλινές δυνάμεις. Μια φωνή από πίσω από το φράγμα ακούστηκε μέσω ενός μεγάφωνου: «Το κέντρο βοήθειας είναι κλειστό. Δεν υπάρχει διανομή. Πρέπει να γυρίσετε σπίτι σας».

Ο Al-Kafarna, όπως και πολλοί άλλοι, έμεινε στη θέση του – γνωρίζοντας αυτές τις τακτικές για να αραιώσουν το πλήθος. Στη συνέχεια ήρθαν οι απειλές: «Φύγετε ή θα ανοίξουμε πυρ», ακολουθούμενες από ύβρεις όπως «Σκύλοι».

Πριν καν ολοκληρώσουν την προειδοποίησή τους, οι ισραηλινές δυνάμεις άρχισαν να πυροβολούν από τη θέση τους, περίπου ένα χιλιόμετρο μακριά από το σημείο που είχε συγκεντρωθεί το πλήθος. «Οι σφαίρες πέρασαν πάνω από τα κεφάλια μας», διηγήθηκε ο Al-Kafarna. «Δεκάδες χτυπήθηκαν. Κανείς δεν μπορούσε να σηκώσει το κεφάλι του». Κάποιοι νέοι κατάφεραν να μεταφέρουν τους τραυματίες σε κοντινό κέντρο του Ερυθρού Σταυρού, αλλά πολλοί δεν τα κατάφεραν.

Όταν μισή ώρα αργότερα έγινε δεύτερη ανακοίνωση που επέτρεπε την είσοδο, το πλήθος όρμησε μπροστά, τρέχοντας δύο χιλιόμετρα

με τα χέρια σηκωμένα και λευκές σακούλες ψηλά – μια χειρονομία παράδοσης. Έπειτα, αυτός και άλλοι προχώρησαν άλλα δύο χιλιόμετρα περνώντας το φυλάκιο, που φρουρούνταν από βαριά οπλισμένους ιδιωτικούς φρουρούς.

«Θα τους δεις ακριβώς όπως τους δείχνει το Χόλιγουντ: βαριά οπλισμένους, με σκούρα γυαλιά, αλεξίσφαιρα γιλέκα με τη σημαία των ΗΠΑ, ακουστικά στ' αυτιά, και τα όπλα στραμμένα κατευθείαν στα γυμνά μας στήθη», θυμάται ο Al-Kafarna. «Πυροβολούν στο έδαφος, στα πόδια οποιουδήποτε προσπαθεί να πλησιάσει τη βοήθεια, η οποία είναι τοποθετημένη πίσω από έναν λόφο, όπου έχουν πάρει θέση».

Όταν τελικά έφτασαν στην αποθήκη βοήθειας πίσω από έναν λόφο, «ήταν χάος», θυμάται ο Al-Kafarna. «Καμία τάξη, καμία δικαιοσύνη, μόνο επιβίωση».

Για να αποφύγουν το πάτημα ή την επίθεση, οι άνθρωποι κουβαλούσαν μαχαίρια ή κινούνταν σε οργανωμένες ομάδες. «Μόλις έπιανες ένα κουτί, το άδειαζες στη σακούλα σου και έτρεχες. Αν σταματούσες, θα σε έκλεβαν ή θα σε συνθλίβανε».

Τι κατάφερε να φέρει σπίτι; «Δύο κιλά φακές, λίγα μακαρόνια, αλάτι, αλεύρι, λάδι, μερικές κονσέρβες φασολιών». Ο Al-Kafarna σταμάτησε για λίγο, τα μάτια του βαριά. «Άξιζε τον κόπο; Οι σφαίρες, τα πτώματα, το ένστικτο επιβίωσης μέσα από το θάνατο; Αυτή είναι η κατάντια μας, να παρακαλάμε για επιβίωση με το όπλο στον κρόταφο».

«Μοιάζαμε με ζώα που περίμεναν να ανοίξει το σημείο σίτισης σε έναν στάβλο χωρίς ηθική ή συμπόνια», συνέχισε. «Η πείνα μας ώθησε να ζητήσουμε φαγητό από τα χέρια του εχθρού μας – φαγητό τυλιγμένο στην ταπείνωση και τη ντροπή – αφού κάποτε ζούσαμε με αξιοπρέπεια».

Με απάντηση σε αυτό το άρθρο, εκπρόσωπος του ισραηλινού στρατού δήλωσε: «Ο IDF επιτρέπει στις αμερικανικές πολιτικές οργανώσεις (GHF) να λειτουργούν ανεξάρτητα στη διανομή βοήθειας στους κατοίκους της Γάζας και εργάζεται για να

διασφαλίσει την ασφαλή και συνεχιζόμενη διανομή της, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.» Ο εκπρόσωπος πρόσθεσε: «Η επιχειρησιακή δραστηριότητα στις περιοχές των κύριων προσβάσιμων οδών προς τα κέντρα διανομής συνοδεύεται από συστηματικές διαδικασίες εκμάθησης από τις δυνάμεις του IDF. Στο πλαίσιο αυτών, οι δυνάμεις του IDF έχουν αναλάβει πρόσφατα προσπάθειες για την αναδιοργάνωση αυτών των περιοχών μέσω της τοποθέτησης φρακτών, πινακίδων, του ανοίγματος επιπλέον διαδρομών και άλλων μέτρων».

Ο Ahmed Ahmed είναι ψευδώνυμο για έναν δημοσιογράφο από την πόλη της Γάζας που ζήτησε να παραμείνει ανώνυμος από φόβο για αντίποινα.

Η Ibtisam Mahdi είναι ανεξάρτητη δημοσιογράφος από τη Γάζα, ειδικευμένη στην αναφορά κοινωνικών θεμάτων, ειδικά όσον αφορά τις γυναίκες και τα παιδιά. Επίσης, συνεργάζεται με φεμινιστικές οργανώσεις στη Γάζα στον τομέα της αναφοράς και των επικοινωνιών.

Σημειώσεις για τη νεοφιλελευθεροποίηση της διδασκαλίας της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση

Του Μιχάλη Κατσιγιάννη

Εισαγωγή

Στη σημερινή νεοφιλελεύθερη κοινωνία των δυτικών εθνών-κρατών, όπου κυριαρχούν – και ως ένα μεγάλο σημείο, προσδιορίζουν τις ζωές όλων μας – χαρακτηριστικά όπως η ανασφάλεια, η ευαλωτότητα, ο ατομικισμός, το παράλογο, η αποξένωση, η απάθεια, η παθητικότητα, η ψυχοπνευματική ανομία εν πολλοίς (Χαν, 2023, 2025), τόσο η εκπαιδευτική διαδικασία στο σύνολό της όσο και η διδασκαλία της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση (αλλά και ευρύτερα), έχει υποστεί σημαντικά πλήγματα. Σχετικά με το πώς και το γιατί της σημερινής διδασκαλίας της λογοτεχνίας στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης, μπορεί κανείς/καμιά να επιχειρήσει να ψηλαφίσει αυτά τα πλήγματα, αναλύοντας – μεταξύ άλλων – το πώς προσεγγίζεται η πρακτική της αφήγησης από τον/την εκπαιδευτικό. Για αυτή την ψηλάφηση, θα βασιστώ στον νοτιοκορεάτη φιλόσοφο Μπιούνγκ-Τσούλ Χαν, ο οποίος στο βιβλίο του 'Η κρίση της αφήγησης', προβαίνει στη διάκριση μεταξύ αφήγησης και storytelling στην προσπάθειά του να μας παρέχει ένα διορατικό θεωρητικό πλαίσιο για την κατανόηση του νεοφιλελευθερισμού και των πρακτικών επιβολής που επιστρατεύει.

Από την αφήγηση στο storytelling: παρακολουθώντας (και βιώνοντας) την επέλαση του νεοφιλελευθερισμού

Ο Χαν βλέπει στην αφήγηση την παραγωγή της ταυτότητας, δηλαδή τη δημιουργία κόσμων, καθώς θεωρεί ότι «*οι ιστορίες συνδέουν τους ανθρώπους μεταξύ τους*» και «*ενισχύουν την ικανότητα ενσυναίσθησης. Δημιουργούν μια κοινότητα*» (Χαν, 2025: 14). Όπως γράφει χαρακτηριστικά (Χαν, 2025: 122): «*η ζωή είναι αφήγηση. Ο άνθρωπος ως animal narrans διαφέρει από τα άλλα ζώα, καθώς, αφηγούμενος, πραγματοποιεί νέες μορφές ζωής. Η αφήγηση έχει τη δύναμη του νέου ξεκινήματος. Κάθε πράξη που αλλάζει τον κόσμο, προϋποθέτει μιαν αφήγηση*». Και σε άλλο σημείο: «*οι αφηγήσεις αρθρώνουν, τρόπον τινά, το Είναι και, έτσι, δίνουν στη ζωή προσανατολισμό και στήριγμα*» (Χαν, 2025: 119). Εν ολίγοις, εκείνο το οποίο παρατηρούμε είναι ότι η αφήγηση αποτελεί την ενεργή ύπαρξη, τη δραστήρια παρουσία, την

κριτική δραστηριότητα: «*η αφήγηση διανοίγει το μέλλον*» (Χαν, 2025: 38).

Ωστόσο, στη σημερινή κοινωνία, η πνευματική και μη δραστηριότητα και κινητοποίηση, φαίνεται να έχει εκλείψει σε αξιοσημείωτο βαθμό. Έχουμε πλέον να κάνουμε με μια «*κοινωνία της πληροφορίας*» (Χαν, 2025: 13) η οποία «*σφετερίζεται την αφήγηση*» (Χαν, 2025: 12), τη διαστρεβλώνει για την επίτευξη των δικών της σκοπών και «*την υποτάσσει στην κατανάλωση*» (Χαν, 2025: 12-13): «*καθώς ο καπιταλισμός οικειοποιείται στοχευμένα την αφήγηση, κυριεύει τη ζωή […] και, έτσι, ξεφεύγει απ' τον συνειδητό έλεγχο και την κριτική σκέψη*» (Χαν, 2025: 120). Ο Χαν (2025: 23), διαπιστώνει: «*η ανάδυση της πληροφορίας στον καπιταλισμό*» είναι «*που επιφέρει το οριστικό τέλος της αφήγησης*». Κι εδώ είναι που έρχεται στο προσκήνιο η έννοια του storytelling.

Όπως μας λέει ο ίδιος: «*το storytelling είναι storytelling*» (Χαν, 2025: 13). Τι θα πει αυτό; «*Το storytelling σημαίνει οτιδήποτε άλλο εκτός απ' την επιστροφή της αφήγησης*» (Χαν, 2025: 119), αφορά στην εργαλειοποίηση των λόγων και στην τεχνοκρατική αντίληψη ως προς αυτούς. Συνίσταται στην πληροφορία (Χαν, 2025: 119), εκπροσωπεί έναν ψευδοεπικοινωνιακό τρόπο επικοινωνίας κι έχει «*τη μορφή ανταλλαγής πληροφοριών*» (Χαν, 2025: 14), ενώ «*εδραιώνεται ως μια αποτελεσματική τεχνική της επικοινωνίας, σκοπός της οποίας είναι συχνά η χειραγώγηση*» (Χαν, 2025: 119): «*στον πυρήνα του θορυβώδους storytelling επικρατεί ένα αφηγηματικό κενό, το οποίο εκδηλώνεται ως νοηματική ένδεια και αποπροσανατολισμός*» (Χαν, 2025: 9).

«*Το storytelling αυτό καθαυτό δεν προάγει τη δημιουργία αφηγηματικής κοινότητας, αλλά μια καταναλωτική κοινότητα. Τα αφηγήματα παράγονται και καταναλώνονται σαν εμπορεύματα. Οι καταναλωτές δεν οικοδομούν κοινότητα, δεν οικοδομούν ένα Εμείς. Η εμπορευματοποίηση των αφηγημάτων απομυζά την πολιτική τους δύναμη*» (Χαν, 2025: 117).

Η ανθρώπινη επαφή και επικοινωνία λοιπόν, έχει μετατραπεί θα λέγαμε σε μια αλληλεπίδραση σύγχυσης, όπου το υποκείμενο βρίσκεται συνεχώς σε μια κακώς εννοούμενη δράση που εν τέλει ενοχοποιεί την – με τη φιλοσοφική έννοια – ανία, καταφέρνοντας με αυτόν τρόπο να συντηρεί την καπιταλιστική και νεοφιλελεύθερη κοινωνία στην οποία ζει, χωρίς να έχει συνείδηση του γεγονότος:

στη σημερινή εποχή της υπερδραστηριότητας, στην οποία ο κανόνας είναι να μην επιτρέπουμε την εμφάνιση της ανίας, δεν καταφέρνουμε ποτέ να φτάσουμε σε κατάσταση βαθιάς πνευματικής χαλάρωσης. Η κοινωνία της πληροφορίας εγκαινιάζει μια εποχή υψηλής πνευματικής έντασης […] το τσουνάμι της πληροφορίας φροντίζει ώστε τα όργανα της αντίληψής μας να είναι σε μια συνεχή διέγερση. Δεν είναι πια σε θέση να μπουν σε κατάσταση στοχασμού. Το τσουνάμι της πληροφορίας κατακερματίζει την προσοχή και εμποδίζει τη στοχαστική ενδιατριβή, συστατικό στοιχείο της αφήγησης και της προσεκτικής ακρόασης (Χαν, 2025: 25-26).

Επομένως, ο εξοβελισμός της αφήγησης και η αντικατάστασή της με το storytelling από τον νεοφιλελευθερισμό, έχει εμφανίσει στην κοινωνία ένα κενό, μια στασιμότητα όπου «*ο θόρυβος της πληροφορίας*» (Χαν, 2025: 24) διώχνει μακριά το στοχασμό και τις διαδικασίες του. Έτσι, στην κατάσταση της σημερινής κοινωνίας, ο άνθρωπος στερείται σε μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα της αναζήτησης και της περιπλάνησης και λειτουργεί σε μια συνεχόμενη αποδιοργάνωση, ταραχή και ανομία, με την προσοχή και τον ενδιαφέρον του να μην «*υπερβαίνει το άμεσο περιβάλλον*», να «*συρρικνώνεται σε απλή περιέργεια*» και να «*πηδάει από το ένα στο άλλο, αντί ν' αφήσει το βλέμμα του να περιπλανηθεί μακριά, κι εκεί να ενδιατρίψει. Το μακρόσυρτο, αργό, παρατεταμένο βλέμμα έχει χαθεί*» (Χαν, 2025: 17). Κάτι που στο πλαίσιο της κοινωνίας μεταφράζεται ως εξής:

δε διαπνέεται πια από το επαναστατικό πάθος του νέου ή της εκ νέου εκκίνησης. Δεν έχει καμιά διάθεση για ανατροπή. Οπότε, επαφίεται στο ας αφήσουμε τα πράγματα ως έχουν, στην απουσία

εναλλακτικών εκδοχών. Χάνει κάθε αφηγηματική τόλμη, κάθε τόλμη για αφηγήσεις που θ' άλλαζαν τον κόσμο. Το storytelling σημαίνει πρωτίστως εμπόριο και κατανάλωση. Ως storytelling δεν διαθέτει καμία δύναμη κοινωνικής αλλαγής. Το αίσθημα της εκκίνησης, η ορμητικότητα της εκ νέου εκκίνησης, είναι κάτι ανοίκειο […] δεν αποβλέπουμε σε τίποτα. Βολευόμαστε διαρκώς. Ξεπέφτουμε στην convenience ή στο like, τα οποία δεν απαιτούν καμία αφηγηματικότητα […] απουσιάζουν η λαχτάρα, το όραμα, το απόμακρο (Χαν, 2025: 37).

Συνοψίζοντας λοιπόν, μπορούμε να καταγράψουμε τα εξής:

- Ενώ οι αφηγήσεις δημιουργούν μια κοινότητα, «*αντιθέτως, το storytelling σχηματίζει απλώς μια εμπορευματική μορφή*» αυτής της κοινότητας, η οποία «*αποτελείται από καταναλωτές. Κανένα storytelling δε θα μπορούσε ν' αναζωπυρώσει την υπαίθρια εστία γύρω από την οποία συγκεντρώνονται οι άνθρωποι και αφηγούνται από κοινού ιστορίες*» (Χαν, 2025: 12).
- «*το storytelling γνωρίζει μόνο μία μορφή της ζωής, την καταναλωτική […] Έτσι, τυφλωνόμαστε απέναντι σε άλλες αφηγήσεις, αντιλήψεις και πραγματικότητες*» (Χαν, 2025: 122).

Η νεοφιλελευθεροποίηση της διδασκαλίας της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση

Στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης, η αφήγηση είναι «*το κατεξοχήν μέσο που πραγματώνει τη διδασκαλία της λογοτεχνίας […] δεδομένου ότι τα παιδιά σε αυτή την ηλικία συνήθως δεν είναι απολύτως εξοικειωμένα με τους γραφηματικούς χαρακτήρες, τα αλφαβητικά σημεία και την ανάγνωση*» (Κατσιγιάννης, 2025: 90-91). Έτσι, η όποια επαφή των παιδιών με κάποιο λογοτεχνικό κείμενο, πραγματοποιείται μέσα από πρακτικές αφήγησης, οι οποίες επιτελούνται – κατά κύριο λόγο – από τον/την εκπαιδευτικό. Συνεπώς, πολύ μεγάλη σημασία έχει ο τρόπος με τον οποίο ο/η εκπαιδευτικός αντιλαμβάνεται και αντιμετωπίζει την αφήγηση.

Συχνά, οι λογοτεχνικές δραστηριότητες πραγματοποιούνται στη βάση μιας εργαλειακής και χρηστικής λογικής και όχι για κάποιον ουσιαστικό σκοπό. Δηλαδή το ενδιαφέρον για την αφήγηση και το περιβάλλον της δεν συνίσταται στο περιεχόμενό της και στις εξάρσεις που μπορεί να πυροδοτήσει, αλλά στέκεται απλώς στην προφορική διαδοχή λέξεων. Τα κίνητρα ενός/μιας εκπαιδευτικού για την ασχολία με κάποιο λογοτεχνικό κείμενο είναι επιφανειακά και επικαιρικά και προέρχονται μάλλον από πηγές εξωαφηγηματικές και εξωλογοτεχνικές. Πιο συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχετικά με τη λογοτεχνία εντάσσονται σε τρεις κατηγορίες: πρώτον, για την απόκτηση γνώσεων όπως για παράδειγμα οι αριθμοί, οι εποχές ή τα χρώματα, δεύτερον, για την επίτευξη ενός κλίματος ηρεμίας κι ευταξίας και, τρίτον, για την επίλυση συγκρούσεων.

Επομένως, εκείνο το οποίο παρατηρείται είναι ότι τόσο το αφηγηματικό περιεχόμενο όσο και η ίδια η πρακτική της αφήγησης σχετίζεται άμεσα με την εργαλειακή, τεχνοκρατική και γραφειοκρατική λογική του νεοφιλελευθερισμού που επιθυμεί απλώς την κάθε είδους κατανάλωση προϊόντων με σκοπό την επίτευξη πρακτικιστικών στόχων, επιβάλλοντας κατά κάποιον τρόπο τη δαιμονοποίηση του στοχασμού και της ονειροπόλησης. Υπό αυτό το πρίσμα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν έχουμε να κάνουμε με αφήγηση αλλά με storytelling, με την έννοια ότι το λογοτεχνικό κείμενο δεν γίνεται αντιληπτό ως πλούσια πηγή (αφηγηματικής) ζωής αλλά ως ένα απλό καταναλωτικό προϊόν (βλ. Barthes, 2005, 2019˙ Μπαρτ, 2022). Κάτι που αποδιώχνει τη μαγεία που κρύβει μέσα της η τέχνη να κινητοποιεί το υποκείμενο προς τον στοχασμό.

Αυτού του είδους η εκπαιδευτική συνθήκη καθιστά ανέφικτη – και ενδεχομένως θεωρεί επικίνδυνη – την «*αφηγηματική φαντασία*» (βλ. Χαν, 2025: 59), καθώς και τις στάσεις και τις συμπεριφορές που επαφίενται σε αυτή. Με τη δράση και τη λειτουργία της δείχνει ότι «*οι αφηγηματικοί στοχασμοί είναι ανεπιθύμητοι*» (βλ. Χαν, 2025: 47), ακριβώς επειδή με την

αφηγηματική πρακτική η ζωή και η αφήγηση δεν διαχωρίζονται αλλά αποτελούν ένα ενιαίο πλέγμα που συναρθρώνει διαλεκτικά τον κόσμο. Η αφήγηση εξάλλου δρα αντιαλλοτριωτικά, αντιαπομονωτικά και καταφέρνει να θέτει σε εγρήγορση το συλλογικό έναντι του ατομικού και να προσπαθεί να νοηματοδοτήσει τα ποικίλα ερεθίσματα αντί να αρέσκεται ή/και να συμβιβάζεται με το παράλογο καφκικό περιβάλλον του κόσμου μας.

Όμως, η διδασκαλία της λογοτεχνίας επιτελείται στα πρότυπα της σημερινής νεοφιλελεύθερης κοινωνίας στην οποία «*ο κόσμος γίνεται αντιληπτός, κατά κύριο λόγο, μέσω πληροφοριών*» (Χαν, 2025: 76) και παρατηρείται η «*απώλεια της αφηγηματικής ικανότητας*» που ευθύνεται για την «*απομάγευση του κόσμου*» (Χαν, 2025: 71). Δηλαδή, «*τα πράγματα υπάρχουν, αλλά σιωπούν. Έχουν χάσει τη μαγεία τους*» (Χαν, 2025: 71). Υπό αυτό το πλαίσιο, έχουμε την αντικειμενοποίηση του πνεύματος, την απάθεια των αισθήσεων και του νου. Με άλλα λόγια, έχουμε να κάνουμε με μια απρόσωπη και γραφειοκρατική ανθρώπινη λειτουργία: «*τα πράγματα έχουν χάσει τη μαγεία τους, την αύρα τους όταν αποστερηθούν το βλέμμα. Τότε δεν μας κοιτάζουν, ούτε μας μιλούν. Δεν είναι πια ένα Εσύ, αλλά ένα βουβό Αυτό. Οπότε, δεν πραγματοποιείται πια ανταλλαγή βλεμμάτων στον κόσμο*» (Χαν, 2025: 75).

Παρατηρούμε εδώ λοιπόν μία διπλή διάβρωση. Οι επιτελούμενες λογοτεχνικές δραστηριότητες, έτσι όπως συμβαίνουν και για το λόγο για τον οποίο συμβαίνουν, υπονομεύουν τόσο το ίδιο το λογοτεχνικό κείμενο – κατ' επέκταση τη λογοτεχνία ως τέχνη – όσο και την ίδια την πρακτική της αφήγησης: το λογοτέχνημα αλλά και η παρουσίασή του, αναπαρίσταται στα παιδιά – από τον/την εκπαιδευτικό – υπό το πρίσμα της πληροφορίας, της ενημέρωσης και της ανάγκης για απλή διευθέτηση των πραγμάτων. Πρόκειται δηλαδή για ένα βουβό πληροφοριακό υλικό από το οποίο αντλείται χρηστική γνώση και εξαντλείται στην απλή και παθητική συγκατάνευση. Η αφήγηση καταλήγει να αφορά στη μετάδοση χρηστικών γνώσεων και την οργάνωση εφήμερων σκοπών

αντί να ενδιαφέρεται για την ιχνηλάτηση και την αλλαγή του κόσμου. Με άλλα λόγια, η τέχνη που αντιπροσωπεύει το λογοτεχνικό κείμενο, μετατρέπεται σε έναν απρόσωπο όγκο που περιέχει υλικά προς ποίκιλες χρήσεις και η αφήγηση μετατρέπεται σε μια χρήσιμη τεχνική εξαγωγής των υλικών αυτών.

Ας το πούμε όμως απλά: οι επιτελούμενες λογοτεχνικές δραστηριότητες υπακούουν στο νεοφιλελεύθερο δόγμα της άλογης ταχύτητας και έντασης που ενδιαφέρεται για την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και γενικότερα για την αύξηση δεξιοτήτων και της ικανότητας της εφαρμογής. Η ουσία όμως αυτών των χαρακτηριστικών «*δε συμβαδίζει*» τόσο με «*το πνεύμα της αφήγησης*» (Χαν, 2025: 105), όσο και με τον ευρύτερο κριτικό και απελευθερωτικό χαρακτήρα της τέχνης (Marcuse, 1984˙ Μαρκούζε, 1998), γιατί θέλει τα άτομα αλαλιασμένα και διαρκώς σε ένταση, ενώ η «*αφηγηματική φαντασία είναι θεραπευτική*» και ικανή να καταπολεμήσει τις «*πιεστικές έγνοιες της καθημερινότητας*» (Χαν, 2025: 104). Κάτι που το νεοφιλελεύθερο δόγμα που διέπει τις εκπαιδευτικές διαδικασίες εχθρεύεται.

Αντί επιλόγου

Με ένα παιδαγωγικό πλάνο σαν αυτό που παρουσιάστηκε, είναι εύκολο να καταλάβουμε ότι στην τάξη ενός νηπιαγωγείου, η σύσταση αφηγηματικών κοινοτήτων είναι μάλλον κάτι πολύ μακρινό. Για την ακρίβεια, είναι κάτι που αποβάλλεται και διώκεται γιατί αν δοθεί χώρος και χρόνος σε κάτι τέτοιο, μπορεί να απειληθεί η απρόσωπη και χρηστική ζωή που εκφράζει ο νεοφιλελευθερισμός. Η αφήγηση, ως πρακτική, δένει τους ανθρώπους μεταξύ τους και τους βοηθά να σταθούν στον κόσμο, να τον ερμηνεύσουν αλλά και να προσπαθήσουν να τον αλλάξουν. Η διαστρέβλωση της αφήγησης όμως από τις δυνάμεις και τα ενεργούμενα του νεοφιλελευθερισμού, αποπροσανατολίζουν την ανθρώπινη δράση από τον όποιο σκοπό της και κατακερματίζουν την ίδια τη ροή της ζωής.

Ας μη λησμονούμε λοιπόν ότι η αφήγηση, έτσι όπως σχολιάστηκε από τον Χαν, αποτελεί την πραγματική και διαχρονική

επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, τη σύνδεση μεταξύ αυτών, δηλαδή την κίνηση του ίδιου του κόσμου. Χαρακτηριστική είναι η σκέψη του Barthes (2019, 93-93) για την αφήγηση, ότι δηλαδή η τελευταία:

μπορεί να υποστηριχθεί από την αρθρωμένη γλώσσα, προφορική ή γραπτή, από την εικόνα, σταθερή ή κινούμενη, από τη χειρονομία, και από την εύτακτη ανάμιξη όλων αυτών των υποστάσεων […] το αφήγημα είναι παρόν σε όλες τις εποχές, σε όλους τους τόπους, σε όλες τις κοινωνίες. Το αφήγημα αρχίζει με την ίδια την ιστορία της ανθρωπότητας. Δεν υπάρχει, δεν υπήρξε πουθενά λαός χωρίς αφήγημα. Όλες οι τάξεις, όλες οι ανθρώπινες ομάδες έχουν τα δικά τους αφηγήματα, ενώ συχνά τα αφηγήματα αυτά τα γεύονται, από κοινού, άνθρωποι διαφορετικής, ακόμη και αντίθετης, κουλτούρας: το αφήγημα αδιαφορεί για την καλή ή την κακή λογοτεχνία: διεθνές, διαχρονικό, διαπολιτισμικό, το αφήγημα είναι παρόν όπως η ζωή.

Κλείνοντας, δεν προκαλεί εντύπωση η αγωνιώδης προσπάθεια στρεβλής οικειοποίησης της αφήγησης από μέρους του νεοφιλελευθερισμού με σκοπό την αποδυνάμωσή της και εν συνεχεία την επαναχρησιμοποίησή της ως αχρηστεμένη. Και δυστυχώς, στην προσπάθεια αυτή, μετέχει – ποικιλοτρόπως – και σημαντικό μέρος της εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφία

Barthes, R. (2005). Απόλαυση, γραφή, ανάγνωση (Α. Κόρκα, Μτφρ., Μ. Βιέν, Επιμ.). Αθήνα: Πλέθρον.

Barthes, R. (2019). Εικόνα, Μουσική, Κείμενο (Γ. Σπανός, Μτφρ., Β. Πατσογιάννης, Επιμ.). Αθήνα: Πλέθρον.

Κατσιγιάννης, Μ. (2025). Η θέση της αφήγησης στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην Προσχολική Εκπαίδευση. Κριτική Εκπαίδευση 6, 90-107.

Μαρκούζε, Χ. (1998). Η αισθητική διάσταση: Για μια κριτική της μαρξιστικής αισθητικής (Β. Τομανάς, Μτφρ.). Θεσσαλονίκη: Νησίδες.

Marcuse, H. (1984). Παρατηρήσεις για έναν επαναπροσδιορισμό της κουλτούρας. Στο M. Marcuse, T. W. Adorno, M. Horkheimer & L. Lowenthal, (Επιμ.), Τέχνη και μαζική κουλτούρα (Ζ. Σαρίκας, Μτφρ.) (σσ. 27-47). Αθήνα: Ύψιλον.

Μπαρτ, Ρ. (2022). Η απόλαυση του κειμένου (Φ. Χατζιδάκη & Γ. Κρητικός, Μτφρ.). Αθήνα: Κέδρος.

Χαν, Μ.-Τ. (2023). Ψυχοπολιτική: ο νεοφιλελευθερισμός και οι νέες τεχνικές εξουσίας (Β. Τσαλής, Μτφρ). Αθήνα: Opera.

Χαν, Μ.-Τ. (2025). Η κρίση της αφήγησης (Β. Τσαλής, Μτφρ.). Αθήνα: Opera.

Επιστολή του Νίκου Ρωμανού από τη φυλακή

«Όπως έλεγε ο Μανώλης Αναγνωστάκης, «οι λέξεις πρέπει να καρφώνονται σαν πρόκες, να μην τις παίρνει ο άνεμος». Σκοπός αυτού του κειμένου λοιπόν είναι να ρίξει γέφυρες επικοινωνίας μέσω γερά θεμελιωμένων λέξεων που κουβαλούν την αλήθεια και την εμπειρία μου – σκληρά αποκρυσταλλωμένη σε μια δικαστική ομηρία καφκικού χαρακτήρα. Γέφυρες επικοινωνίας με τα μυαλά όσων δεν έχουν αντικαταστήσει την πνευματική τους λειτουργία με τους πολεμικούς μονολόγους των κυβερνητικών δημοσιογράφων. Με όσους αναγνωρίζουν ότι δεν βαίνουν όλα καλώς. Με όσους

αντιλαμβάνονται ότι η λογική των δύο μέτρων και δύο σταθμών αποτελεί ένα φαινόμενο που διαπερνά κάθετα όλο το φάσμα της πολιτικής και κοινωνικής ζωής. Τη δικαιοσύνη, την κρατική γραφειοκρατία, το πολιτικό σύστημα, τη θεσμική λειτουργία του κράτους. Διότι μπορεί στο πρόσωπό μου η εξουσία να εξαντλεί όλη την εκδικητικότητά της, παρόλα αυτά δεν σκοπεύω να κάτσω με σταυρωμένα χέρια. Δεν σκοπεύω να υποκλιθώ μπροστά στην ασυδοσία και την αλαζονεία αυτών που παίζουν στα ζάρια του πολιτικού τζόγου με ζωές ανθρώπων για να εξυπηρετήσουν τις πολιτικές τους καριέρες.

Αυτή τη στιγμή βρίσκομαι προφυλακισμένος με ένα εντελώς σαθρό κατηγορητήριο που αποτελεί μνημείο νομικών ακροβασιών και αυθαιρεσιών. Με μοναδικό στοιχείο «τμήμα δακτυλικού αποτυπώματος του παράμεσου» –όπως αναφέρει αυτολεξεί η δικογραφία– που βρέθηκε σε μια πλαστική σακούλα σκουπιδιών (ένα καθόλα νόμιμο αντικείμενο) στο διαμέρισμα της οδού Αρκαδίας, βρίσκομαι αντιμέτωπος με ένα σύνολο κατηγοριών με τις οποίες δεν προκύπτει καμία νομική σύνδεση ούτε καν σε επίπεδο ενδείξεων. Καλούμαι να αποδείξω ότι δεν είμαι ελέφαντας και να εξηγήσω τα αυτονόητα, ενώ οι ίδιοι οι ενορχηστρωτές της δίωξης αυτής πρέπει να απαντήσουν σε σωρεία ερωτημάτων όπως:

- *Πότε εντάχθηκα στην ανώνυμη «τρομοκρατική» οργάνωση για την οποία κατηγορούμαι;*
- *Πώς προκύπτει ότι είναι οργάνωση αφού η αστυνομία δηλώνει ότι είναι άγνωστη;*
- *Με ποιον τρόπο συστάθηκε μια άγνωστη «τρομοκρατική» οργάνωση σε άγνωστο τόπο και χρόνο μεταξύ ανθρώπων που δεν γνωρίζονται καν μεταξύ τους;*
- *Ποια όπλα προμήθευσα και σε ποιους;*
- *Γιατί, ενώ έχει βρεθεί αντίστοιχο στοιχείο –σε σακούλα οικιακής χρήσης στην οδό Αρκαδίας–, δεν έχει κάνει η αστυνομία (ορθώς, γιατί μιλάμε για σακούλες) κάποια αντίστοιχη κατασταλτική επιχείρηση;*

Είμαι ένας άνθρωπος που στο παρελθόν έχω αναλάβει την ευθύνη

των επιλογών που μου αντιστοιχούσαν, έχοντας κρατήσει μια συγκεκριμένη πολιτική γραμμή υπεράσπισής τους μέσα στις δικαστικές αίθουσες, ακόμα και όταν κοιτούσα κατάματα αλλά δίχως φόβο μακροχρόνιες καταδίκες. Εξακολουθώ και είμαι περήφανος για αυτές τις επιλογές και τη στάση μου γιατί αποτελούν ένα κομμάτι της ύπαρξής μου. Έχω πληρώσει και με το παραπάνω τις συνέπειες των παραπάνω επιλογών με πολλά χρόνια εγκλεισμού. Έχω δώσει αγώνες με όπλο το σώμα μου και έχω κερδίσει δικαιώματα για όλους τους κρατούμενους που θεωρούνται από τα ελάχιστα εναπομείναντα κεκτημένα στις αντιδραστικές μεταρρυθμίσεις του ποινικού – σωφρονιστικού συστήματος από το 2019 μέχρι σήμερα (εκπαιδευτικές άδειες). Έχω φτάσει μέχρι το ανώτατο δικαστήριο του Αρείου Πάγου προκειμένου να μου αναγνωριστεί ελαφρυντικό στοιχείο, έπειτα από εκατοντάδες εκπαιδευτικές άδειες που είχα πάρει, το οποίο όλως τυχαίως δεν μου είχε αναγνωριστεί από το εφετείο.

Θα ήθελα να σταθώ συγκεκριμένα σε ορισμένες περιπτώσεις γιατί έχουν τη δικιά τους σημασία. Διότι αποτελούν τα ακριβή παραδείγματα πάνω στα οποία εδώ και χρόνια ξεδιπλώνονται όλες οι μηχανορραφίες της αστυνομίας για να καλλιεργήσει ένα συγκεκριμένο προφίλ «ενόχου παντός καιρού» και να με συνδέσει με υποθέσεις με τις οποίες αποδείχθηκε ότι δεν είχα σχέση.

Έχω κατηγορηθεί, προφυλακιστεί και οδηγηθεί σε δικαστήριο για τρεις βομβιστικές επιθέσεις της Συνωμοσίας των Πυρήνων της Φωτιάς με μοναδικό στοιχείο ένα αποτύπωμα σε ένα μπουκάλι μπίρας που βρέθηκε σε ένα φοιτητικό σπίτι στο Χαλάνδρι που είχε βαφτιστεί γιάφκα από την αστυνομία. Αθωώθηκα από το σύνολο των κατηγοριών στο δικαστήριο.

- *Έχω κατηγορηθεί, προφυλακιστεί και οδηγηθεί σε δικαστήριο για τη «γιάφκα» του Βόλου της Σ.Π.Φ. με στοιχείο δείγμα γενετικού υλικού σε πλαστικό μπουκάλι νερού. Αθωώθηκα και πάλι από το σύνολο των κατηγοριών στο δικαστήριο.*
- *Έχω στοχοποιηθεί από την εφημερίδα «Δημοκρατία» με μια κατασκευασμένη είδηση που παρουσίαζε έναν άσχετο άνθρωπο*

ο οποίος υποτίθεται πως ήμουν εγώ, με μια ευφάνταστη ιστορία ότι δήθεν παρακολουθούσα τον τότε υπουργό Εξωτερικών Νίκο Δένδια και προετοίμαζα κάποιο χτύπημα. Έχω ασκήσει όλα τα νομικά δικαιώματά μου εναντίον της συγκεκριμένης εφημερίδας καθώς αποτελούσε μια ευθεία στοχοποίηση, που καλλιεργούσε αυτό ακριβώς το προφίλ του ενόχου που περιγράφω. Μάλιστα πριν από λίγες μέρες καταδικάστηκαν για αυτή τους τη μεθόδευση ως συκοφάντες σε ποινές φυλάκισης. Μπορεί μέσα στην εμπάθειά τους να παραληρούν για φίμωση της δημοσιογραφίας. Όμως η πραγματικότητα είναι απλή, μια εξόφθαλμα κατασκευασμένη είδηση με δόλο, που εξυπηρετούσε αστυνομικούς σχεδιασμούς, αποδείχθηκε με τους όρους που επιλέγουν και αναγνωρίζουν οι ίδιοι. Η στάμπα του συκοφάντη και της συκοφάντριας, της μεροληπτικότητας και της δολοπλοκίας θα τους ακολουθεί.

- *Έχω καταγγείλει δημόσια και επώνυμα την παρακολούθησή μου και την παρενόχληση συγγενικών μου προσώπων εξαιτίας αυτής, τον Ιούνιο του 2022, με κάμερες μέσα σε οχήματα και προκλητικές ενέργειες αστυνομικών της αντιτρομοκρατικής εις βάρος μου.*

Όλα τα παραπάνω συνθέτουν το γενικό πλαίσιο της δίωξής μου και αποτελούν όλα κομμάτια του ίδιου παζλ, με ξεκάθαρα πολιτικά χαρακτηριστικά. Η κυβέρνηση παρουσιάζει μια ψεύτικη εικόνα στην κοινή γνώμη, όπου οι θεσμοί λειτουργούν ανεξάρτητα, δεν υπάρχουν πολιτικές παρεμβάσεις στην αστυνομία και στη δικαιοσύνη, δεν υπάρχουν πολιτικοί σχεδιασμοί που εκτελούνται από χέρια αστυνομικών και δικαστών και εξυπηρετούν σκοπιμότητες.

Οι μηχανισμοί συγκάλυψης και απαλλαγής των εγκλημάτων των παιδιών του συστήματος πάντα βρίσκουν πρόθυμα χέρια να κάνουν τη βρόμικη δουλειά. Οι ίδιοι μηχανισμοί που λερώνουν τη μνήμη όσων θυσίασαν ανιδιοτελώς τη ζωή τους για τα ιδανικά τους, κάνοντας πράξη τις δικές τους εφόδους στον ουρανό.

Στην τελευταία απορριπτική απόφαση του συμβουλίου, μάλιστα,

προστίθεται και ένα έξτρα τραγελαφικό επιχείρημα, ότι δηλαδή στην επίμαχη σακούλα όπου βρέθηκε τμήμα του δακτυλικού αποτυπώματός μου υπάρχουν μόνο το δικό μου και του συγκατηγορούμενου και φίλου μου Α.Κ. και όχι –και εδώ είναι η παράλογη ανάγνωση των δικαστικών– άλλων προσώπων, όπως των ανθρώπων που βρίσκονταν στο διαμέρισμα της οδού Αρκαδίας. Πόσο γελοίο φαντάζει σαν επιχείρημα όταν είναι δεδομένο ότι σε περίπτωση που είχαν βρεθεί αποτυπώματα των ανθρώπων που αναφέρουν θα αποτελούσε ένα βασικό επιχείρημα για την ποινική μου επιβάρυνση, ενώ τώρα το δικαστικό συμβούλιο θεωρεί ως στοιχείο ενοχής το γεγονός ότι ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ. Είναι ηλίου φαεινότερο πως ερμηνεύουν τα πάντα με τέτοιο τρόπο ώστε να με ενοχοποιήσουν, τσαλαπατώντας την ίδια την κοινή λογική. Αυτοί έχουν το καρπούζι, αυτοί έχουν και το μαχαίρι. Με θέλουν ένοχο με κάθε τρόπο, με κάθε τίμημα, χωρίς προσχήματα.

Για να τελειώνουν τα ψέματά τους, γιατί όλα πλέον είναι εξόφθαλμα.

Εγκληματογόνοι παράγοντες είναι με αποδείξεις όλο το διεφθαρμένο πολιτικό προσωπικό που χρεοκόπησε τη χώρα και οδήγησε πολλούς συνανθρώπους μας στην οικονομική εξαθλίωση και στην αυτοκτονία.

Εγκληματογόνοι παράγοντες είναι οι υπεύθυνοι του εγκλήματος των Τεμπών, ένα έγκλημα που έχει πάνω του τα ματωμένα αποτυπώματα του πολιτικού συστήματος που στοίχισε τη ζωή σε 57 ανθρώπους, και συνεχίζουν να συγκαλύπτουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τους εαυτούς τους.

Εγκληματογόνοι παράγοντες είναι οι παρακρατικοί υπεύθυνοι που έστησαν με πολιτική κάλυψη και λειτούργησαν ένα τεράστιο δίκτυο υποκλοπών με το predator και έτσι μπορούν και εκβιάζουν κομμάτια του πολιτικού και επιχειρηματικού κόσμου για να συνεχίζουν τις βρομοδουλειές τους.

Ζούμε σε μια χώρα που όσοι είχαν την ατυχία να έρθουν σε επαφή με την ωμή εκδοχή του συστήματος γνωρίζουν… Εκεί που οι

χειραψίες και τα ψεύτικα χαμόγελα σταματάνε πίσω από κλειστές πόρτες, εκεί που το μακιγιάζ της θεσμικότητας και της ορθής λειτουργίας του πολιτεύματος ξεθωριάζει. Εκεί όπου η πραγματικότητα είναι το δίκιο του ισχυρού και ο πλήρης αμοραλισμός. Όσοι είχαν αυτή την ατυχία γνωρίζουν με μεγάλη λεπτομέρεια τον τρόπο λειτουργίας και τους κανόνες του παιχνιδιού. Το παιχνίδι αυτό λοιπόν μπορεί να είναι σκληρό και κυνικό, αλλά έχει και όρια τα οποία αυτή τη στιγμή ξεπερνιούνται και αυτό πρέπει να γίνει σαφές προς πάσα κατεύθυνση.

Εγώ, από τη δικιά μου πλευρά, από το δικό μου μετερίζι πίσω από τα κάγκελα, δεν μπορώ να εκβιαστώ για τίποτα και για κανέναν, για τον πολύ απλό λόγο ότι μου χρωστάνε την ελευθερία μου και δεν τους χρωστώ απολύτως τίποτα. Βιώνω τη συνθήκη του εγκλεισμού με τον σκληρό αποχωρισμό συγγενικών και φιλικών μου προσώπων, της βίαιης απομάκρυνσης από τη ζωή και την καθημερινότητά μου γιατί πολύ απλά αποτελώ τον ιδανικό συνήθη ένοχο. θα το επαναλάβω για ακόμα μία φορά: Δεν έχω καμία απολύτως σχέση με την έκρηξη στο διαμέρισμα της οδού Αρκαδίας, δεν εμπλέκομαι με κανέναν τρόπο στη συγκεκριμένη υπόθεση.

θα δώσω τη μάχη –μέσα και έξω από τις δικαστικές αίθουσες– μέχρι να κατακτήσω την ελευθερία μου.

θα επαναλάβω ξανά πως για την ιστορία μας θα μιλήσουμε εμείς. Ζήσαμε χρόνια ολόκληρα στο περιθώριο του χρόνου, εκεί όπου οι ώρες είναι σταλαγμίτες που κρέμονται στις σπηλιές της μοναξιάς. Ζήσαμε χρόνια ολόκληρα αγκαλιά με το κουτί της Πανδώρας, περιμένοντας δηλητηριασμένοι από ελπίδα και απόγνωση.

Κουβαλήσαμε φέρετρα στις πλάτες μας μαζί με το ιστορικό βάρος που λέει ότι η πολεμική της αξιοπρέπειας χαράζει τον δρόμο της. Περιφρονήσαμε τους δειλούς που εκπροσωπούν τις καρέκλες ενός συστήματος παρωδία. Σεβαστήκαμε τους αντιπάλους που οριοθέτησαν το πεδίο της αντιπαράθεσης στο πραγματικό του μέγεθος. Τώρα ο καθένας βρίσκεται προ των ευθυνών του.

Με τα λόγια του Νίκου Καζαντζάκη από το προσφάτως εκδοθέν βιβλίο του «Ο Ανήφορος»: «…ένας πνευματικός άνθρωπος σήμερα περισσότερο παρά ποτέ έχει μεγάλη ευθύνη. Έχει χρέος να συνεργαστεί με τη μοίρα της εποχής του, να μην λιποταχτήσει, να σταθεί στο σταυροδρόμι όπου φυσούν όλες οι ανησυχίες και οι ελπίδες, Ρόδο των Ανέμων…», γραμμένα το μακρινό 1946, και σε μια εποχή σαν τη σημερινή που όλος ο πλανήτης έχει μετατραπεί σε ένα πολεμικό λουτρό αίματος, από τη γωνιά του κελιού μου ευχαριστώ μέσα από την καρδιά μου κάθε άνθρωπο που στέκεται αλληλέγγυος.

Μέχρι τη δικαίωση, μέχρι την ελευθερία.

Κουράγιο και δύναμη σε όλους τους συγκατηγορούμενούς μου.

ΥΓ.: Αφήνω και ένα ολόκληρο δακτυλικό αποτύπωμα για να διευκολύνω στο μέλλον τους πρόθυμους αχθοφόρους της ΕΛ.ΑΣ.

Πηγή Εφημερίδα των Συντακτών

Εισαγωγική ομιλία του προέδρου του Εμπορικού Σύλλογου Αγρινίου στην εκδήλωση: “Το κρατικό έγκλημα των Τεμπών δεν θα συγκαλυφθεί

και δεν θα ξεχαστεί”

Έπειτα από παρότρυνση συναδέλφων και συμπολιτών ο Εμπορικός Σύλλογος Αγρινίου δίνει στη δημοσιότητα την εισαγωγική ομιλία του Προέδρου του στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 22-04-25 στο Παπαστράτειο Μέγαρο Αγρινίου για το κρατικό έγκλημα στα Τέμπη:

Καλησπέρα σε όλους,
Πριν ξεκινήσει η εκδήλωση/συζήτηση θα παρακαλούσα πολύ στην μνήμη των θυμάτων των Τεμπών να κρατήσουμε όλοι 57’’ απόλυτης σιγής

Η κοινωνία στο προσκήνιο λοιπόν
Συμπολίτισσες – συμπολίτες
Πριν 2 χρόνια και 2 μήνες σχεδόν -στις 28 Φλεβάρη του 2023 – γίναμε όλοι μάρτυρες ενός αποτρόπαιου και στυγερού εγκλήματος.
Τα ξεχαρβαλωμένα τρένα της Hellenic Train με τις ευλογίες της ελληνικής κυβέρνησης σκόρπισαν τον τρόμο:
– Σκότωσαν 57 συνανθρώπους μας
– Τραυμάτισαν άλλους 180 «τυχερούς» συνεπιβάτες τους
– Σπίτια μανταλώθηκαν, παιδιά, εγγόνια, αδέλφια, φίλοι, σύντροφοι ζωής, αποκούμπια γηρατειών χάθηκαν για πάντα
26 μήνες μετά και η δικαίωση για τις 57 χαμένες ψυχές, η ηθική έστω επούλωση της ανοιχτής πληγής των συγγενών των θυμάτων ακόμα δεν έχει έρθει.
26 μήνες μετά και οι γονείς, τα αδέλφια, οι συγγενείς ακόμα περιμένουν να αποφανθεί η Δικαιοσύνη

Η τάχατις αμερόληπτη, ανεξάρτητη και αχειραγώγητη Δικαιοσύνη που με την κωλυσιεργία της, συνδυαστικά με την πολιτική υποκρισία και αναλγησία κατάφεραν να χτυπήσουν το μαλακό υπογάστριο της κοινωνίας και ενεργοποίησαν νευρώνες κοινωνικής αλληλεγγύης

Συμπολίτισσες και συμπολίτες
Στις 26 του Γενάρη οι πλατείες σε όλη την Ελλάδα και όχι μόνο

γέμισαν ασφυκτικά από συγκλονισμένους συνανθρώπους μας που αρνούνται να ξεχάσουν, να συγχωρέσουν και να επιτρέψουν στον οποιονδήποτε να συγκαλύψει και να κουκουλώσει το έγκλημα.
1 μήνα μετά -στις 28 του Φλεβάρη – 2 χρόνια ακριβώς μετά το πολιτικό και ποινικό έγκλημα των Τεμπών οι πλατείες σε όλη τη χώρα, την Ευρώπη, τον κόσμο όλο φάνηκαν τόσο μικρές.

Οι δρόμοι πλημμύρισαν από την οργή, τη θλίψη, το θυμό και την αμέριστη συμπαράσταση και αλληλεγγύη του λαού προς τους πληγέντες συγγενείς των θυμάτων
Η 28η του Φλεβάρη του 2025 έχει πλέον καταγραφεί σαν μια συγκλονιστική ημέρα που ο λαός της πατρίδας μας αχειραγώγητα και ακηδεμόνευτα παρουσίασε τμήμα από την κυρίαρχη δύναμή του. Το έκανε μάλιστα με τέτοιο τρόπο καταλυτικό και κυρίαρχο:

– Γιατί είπε καθαρά ότι στα Τέμπη το 2023 δεν έγινε δυστύχημα αλλά έγκλημα
– Γιατί φώναξε ότι οι ένοχοι κάναν νέο έγκλημα πετώντας νεκρούς σε χωματερές
– Γιατί ξεμπρόστιασε τους συστημικούς κλακαδόρους και επικοινωνιακούς ψευδομάρτυρες της ένοχης πολιτικής εξουσίας
– Γιατί εμφατικά λοιδόρησε τον ιμάντα που συνδέει την σε λήθαργο δήθεν αμερόληπτη κ.λπ. Δικαιοσύνη, με την κυβερνητική πλειοψηφία
– Γιατί ξεπέρασε ολιστικά κομματικούς οργανισμούς, σχήματα κ.λπ

Συμπολίτισσες – συμπολίτες
Ο Εμπορικός Σύλλογος Αγρινίου στηρίζει και υποστηρίζει τη σημερινή εκδήλωση – συζήτηση για να μην ξεχαστεί και συγκαλυφθεί το έγκλημα στα Τέμπη του 2023
Το Διοικητικό του Συμβούλιο παρότρυνε και κάλεσε σε καθολική παρουσία και συμμετοχή.
Το κουπί που τράβηξε άλλωστε για να επιτευχθεί πάνδημη συμμετοχή στις κινητοποιήσεις, πορείες, απεργίες, κ.λπ. για να είναι μεγαλειώδεις οι συγκεντρώσεις πρωί και βράδυ στο Αγρίνιο στις 28 του Φλεβάρη το έκανε με απόλυτη ενσυναίσθηση
Και μάλιστα με αυτή του τη συμμετοχή στο λαϊκό ξεσηκωμό της ημέρας επιφορτίστηκε με την υποχρέωση και την προσταγή να συνεχίσει με συνέπεια τις δράσεις και τους αγώνες μέχρι να υπάρξει ακηδεμόνευτη Δικαιοσύνη και Οξυγόνο για τα θύματα της εφαρμοζόμενης ανθρωποκτόνας πολιτικής που στο βωμό του κέρδους των καρτέλ:

• Εμπορευματοποιεί κάθε κοινωνικό αγαθό: Υγεία, Παιδεία, Ενέργεια, Μεταφορές κ.λπ.
• Βάζει την ανθρώπινη ζωή σε 2ο,3ο,4ο και 5ο πλάνο
Οι Μπίζνες τους να πηγαίνουνε καλά ακόμα και αν χάνονται παιδιά

Ο Εμπορικός Σύλλογος Αγρινίου με αυτήν την πολιτική και τις πολιτικές συνέργειες και συνεργούς βρίσκεται μετωπικά και ολιστικά απέναντι
θα συνεχίσει να πορεύεται:
√ Με τους πολλούς για τους πολλούς
√ Με την Αλήθεια και το Δίκιο
√ Με τους συγγενείς των θυμάτων των Τεμπών και την Μαρία που είναι σήμερα μαζί μας
√ Με τους σωματικά και ψυχικά τραυματίες της σύγχρονης νεοελληνικής τραγωδίας
√ Με τα θύματα απέναντι στους θύτες

Στα 114 χρόνια άλλωστε ζωής του ο Σύλλογός μας κλήθηκε αρκετές φορές να επιλέξει τη σωστή πλευρά της ιστορίας
Μαζί σας θα είμαστε μέχρι τέλους
Για την οικονομία του χρόνου δεν θα επεκταθούμε περαιτέρω και σε άλλες πτυχές που πιθανότατα θα καλύψουν οι επόμενοι ομιλητές στις τοποθετήσεις τους όπως λόγου χάρη το Απόλυτο Δικαίωμα του λαού αλλά και ταυτόχρονα Υποχρέωση των Κυβερνήσεων να μας παρέχουν ασφαλείς, δημόσιες και οικονομικά προσιτές μεταφορές
Τέλος θα κλείσουμε με μια δήλωση για την οποί πια είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι:
«Η Δικαίωση και η Δικαιοσύνη θα έρθει μόνο όταν η Κοινωνία την επιβάλλει»

Το βίντεο της Εκδήλωσης

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ Ο ΕΡΜΗΣ (ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1911)

ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ 8-ΑΓΡΙΝΙΟ Τ.Κ. 30132

ΤΗΛ.- FAX: 2641057390

E-mail: empsilo@otenet.gr

Για την πρακτική της διδασκαλίας: από την πειθαρχική εξουσία στον εκβιασμό της ψυχοπολιτικής

Του Μιχάλη Κατσιγιάννη

Εισαγωγικά

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής λειτουργίας, η διαδικασία που ακολουθείται για την πρακτική της διδασκαλίας είναι πάνω-κάτω η εξής: τα νοήματα ήδη υπάρχουν στα βιβλία και με μεσάζοντα/ουσσα – τον/την οπλισμένο/η με τον ρόλο του/της καθοδηγητή/τριας – εκπαιδευτικό πρέπει απλώς να την ανακαλύψουμε, να την αποκαλύψουμε, να την αποστηθίσουμε, να την συνηθίσουμε και να την εφαρμόσουμε όσο τα δυνατόν πιο παραγωγικά κι επιδέξια και μάλιστα με ευχαρίστηση. Με άλλα λόγια, ο/η εκπαιδευτικός γίνεται αντιληπτός/ή ως ένας/μία διαμεσολαβητής/τρια. Οι Andersen, Hansen & Jensen (1975: 25) σημειώνουν σχετικά ότι: αποστολή του καθηγητή είναι η μετάδοση κάποιων πραγμάτων που θεωρούνται αναγκαία για να ζήσει κανείς στην κοινωνία. Πολλοί καθηγητές δεν έχουν καμιά συγκεκριμένη γνώση για τα πράγματα που διδάσκουν. Ό,τι ξέρουν το έμαθαν μέσα στα βιβλία κι αυτού του είδους την γνώση των βιβλίων προσπαθούν να […] μεταδώσουν.

Στη βάση των παραπάνω, θα ασχοληθώ με το πώς επιτελείται η πρακτική της διδασκαλίας στο εκπαιδευτικό σύστημα,

προβαίνοντας στη διαπίστωση ότι ο/η εκπαιδευτικός επιτελεί το παιδαγωγικό εγχείρημα επιλέγοντας μέσα από δύο διαφορετικά εκπαιδευτικά μοντέλα που όπως θα δούμε στη συνέχεια, αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος (βλ. Πεχτελίδης, 2020: 110-111). Θα ακολουθήσει μια συγκριτική ανάλυση αυτών των δύο εκπαιδευτικών μοντέλων, τον/την παραδοσιακό/ή εκπαιδευτικό και τον/την μοντέρνο/α εκπαιδευτικό, με βάση τη σκέψη του Πάουλο Φρέιρε. Επίσης, θα επιχειρηθεί μια κατηγοριοποίησή τους με τις θεωρίες της πειθαρχικής εξουσίας, έτσι όπως αυτή αναλύθηκε από τον Μισέλ Φουκώ και της ψυχοπολιτικής, έτσι όπως αυτή αναλύθηκε από τον Μπιούνγκ-Τσούλ Χαν. Να σημειωθεί ότι ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην ανάλυση του/της μοντέρνου/ας εκπαιδευτικού.

Ο/η παραδοσιακός/ή εκπαιδευτικός: η πειθαρχική εξουσία

Το πρώτο είδος είναι ο/η ‘παραδοσιακός/ή’, αυταρχικός/ή, αντιδιαλογικός/ή, δασκαλοκεντρικός/ή εκπαιδευτικός που βασίζεται κατά κύριο λόγο στην «*τραπεζική αντίληψη*» (Φρέιρε, 1974: 77-97) της μάθησης, δηλαδή:

> μιλάει για την πραγματικότητα σαν αυτή να ήταν στατική, ακίνητη, χωρισμένη σε στεγανά και προβλεπτή με πλήρη ακρίβεια. Ή εκθέτει ένα θέμα που είναι τελείως ξένο στην υπαρξιακή εμπειρία των μαθητών. Σκοπός του είναι «να γεμίσει» τους[/τις] μαθητές[/τριες] με την ύλη της αφήγησης –μια ύλη πού είναι αποσπασμένη από την πραγματικότητα, αποσυνδεμένη από το σύνολο που τη γέννησε, και που θα μπορούσε να της δώσει νόημα. Οι λέξεις αδειάζουν από τη συγκεκριμένη σημασία τους και καταντούν κούφια αλλοτριωμένη και αλλοτριωτική πολυλογία (Φρέιρε, 1974: 77).

Ο/η παραδοσιακός/ή, δασκαλοκεντρικός/ή εκπαιδευτικός διδάσκει διαστρεβλώνοντας την ανθρώπινη συμμετοχή τόσο σε επίπεδο πρόσληψης όσο και σε επίπεδο ανταπόκρισης. Επιβάλλει τις δικές του/της ερμηνείες παρουσιάζοντάς τες ως τις κοινώς αποδεκτές, προστάζει τρόπους κατανόησης και διαχείρισης των εννοιών και περιθωριοποιεί την αξία της όποιας συμμετοχής συνολικά. Με

άλλα λόγια, αδιαφορεί για το πώς και το γιατί ολόκληρης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Κατ’ αυτόν τον τρόπο, η διδασκαλία αποκτά τη διάσταση ούτε καν της κατήχησης, αλλά της απλής ανακοίνωσης. Παθητικοποιείται και ελαχιστοποιείται η παρουσία των μαθητών/τριων σε σημείο εξάλειψης. Αυτός/η ο/η εκπαιδευτικός, αρχικά, συγκεντρώνει στον ίδιο χώρο τους/τις διδασκόμενους/ες και το αντικείμενο διδασκαλίας, στη συνέχεια, παρουσιάζει στο κοινό του/της τα σημαντικά, τα σπουδαία και τα εμβληματικά που ‘πρέπει’ να γνωρίζουν και, τέλος, αποσύρεται χωρίς θόρυβο (αλλά με στόμφο) παρατώντας τον/την μαθητή/τρια με το αντικείμενο. Η διδασκαλία λοιπόν πραγματοποιείται κάτω από ένα κλίμα προσταγής, απειλής και παθητικότητας στην οποία «*ο μαθητής είναι ένα αντικείμενο στο οποίο ενσωματώνεται η γνώση κι όχι υποκείμενο της διαδικασίας μάθησης*» (Σπρινγκ, 1987: 65).

Παρά τον αυταρχισμό του/της παραδοσιακού/ής εκπαιδευτικού, του/της οποίου/ας η δράση φλερτάρει με την κυριαρχία παλαιότερων αιώνων (βλ. Foucault, 1982: 165-170˙Φουκώ, 1989), τα κίνητρα πίσω από τις πράξεις του/της, πηγάζουν από τα ιδεώδη και την ηθική του διαφωτιστικού ανθρωπιστικού λόγου. Βλέπει στις πειθαρχικές πρακτικές τις οποίες μετέρχεται, το ‘καλό’ και ‘σωστό’ μέλλον των αθώων και ανώριμων παιδιών που διαπαιδαγωγεί. Με άλλα λόγια, η πειθαρχική του/της δράση είναι επιφορτισμένη με το ιερό καθήκον της κατεστημένης κοινωνίας, το καθήκον της κανονικοποίησης.

Τι παρατηρούμε για τη δράση του/της παραδοσιακού/ής εκπαιδευτικού; Διαβάζοντας πίσω και πέρα από τις πρακτικές που εφαρμόζει αυτό το είδος εκπαιδευτικού, διαβλέπει κανείς/καμιά την πειθαρχική εξουσία (Φουκώ, 1989˙Φουκώ, 2008˙Πεχτελίδης, 2011˙Ball, 2021˙Χαν, 2023) που μέσω μιας ανατομο-πολιτικής εργάζεται για την «*αύξηση των ικανοτήτων*», την «*απόσπαση των δυνάμεων*», την «*ανάπτυξη της χρησιμότητας και της υπακοής*» και εν τέλει, την «*ένταξη*», την προσαρμογή σε «*συστήματα ελέγχου*» (Foucault, 1982: 170).

Ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός: ο εκβιασμός της ψυχοπολιτικής

Το δεύτερο είδος εκπαιδευτικού είναι ο/η 'μοντέρνος/α', προοδευτικός/ή εκπαιδευτικός, ο/η οποίος/α χαρακτηρίζεται από μία δημοκρατική (αλλά πιο φιλελεύθερη) προσέγγιση. Κινούμενος/η φαινομενικά σε άλλη παιδαγωγική τροχιά από τον/την προηγούμενο/η, βασίζεται στο εξής μοτίβο: ενθάρρυνση, συμμετοχή, διάλογος, επιβράβευση. Η διδασκαλία του/της παρουσιάζεται όσο το δυνατόν περισσότερο μαθητοκεντρική, διασκεδαστική, καινοτόμα και εναλλακτική. Με άλλα λόγια, στους εκπαιδευτικούς σχεδιασμούς του/της η συμμετοχή και ο διάλογος είναι αυταξίες.

Ωστόσο, η μοντέρνα αυτή εκδοχή εκπαιδευτικών φαίνεται να διαστρεβλώνουν την ουσία του διαλόγου. «*Χρησιμοποιούν τη μέθοδο του διαλόγου*» περισσότερο ως «*μια μορφή προοδευτικής μασκότ*» (Freire, Araùjo Freire & de Oliveira, 2021: 182), αφανίζοντας έτσι τη διαλογική διαδικασία και αντικαθιστώντας τη με μία «*μηχανιστική μέθοδο διαλόγου*» (Freire, Araùjo Freire & de Oliveira, 2021: 183). Σύμφωνα με τον Φρέιρε (1974: 102), ο διάλογος συνιστά τη «*συνάντηση μεταξύ ανθρώπων*» και θα έπρεπε να αποτελεί τη βάση μιας ουσιαστικής και κριτικής παιδείας:

χωρίς διάλογο δεν υπάρχει επικοινωνία, και χωρίς επικοινωνία δεν υπάρχει αληθινή παιδεία. Μια παιδεία που είναι σε θέση να άρει την αντίφαση ανάμεσα στο δάσκαλο και στο μαθητή πραγματοποιείται μόνο σε μια κατάσταση όπου και οι δυο κατευθύνουν τη δραστηριότητα της γνώσης στο αντικείμενο που υπάρχει ανάμεσά τους (Φρέιρε, 1974: 102).

Αυτό που καταργεί, ωστόσο, ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός είναι τη δυνατότητα μιας ουσιαστικά διαλογικής συσχέτισής του/της με τον/την μαθητή/τρια. Αντιλαμβάνεται τον διάλογο και τη συμμετοχή ως ασκήσεις συγκατάθεσης, μία πρόβα παθητικής και πειθήνιας ενεργητικότητας που είναι ο προθάλαμος για την επιτέλεση της μετέπειτα μόνιμης στρεβλής πολιτειότητας. Προτρέπει και ενθαρρύνει συνεχώς το/την μαθητή/τρια με τρόπους

ανάλογους αυτών που μετέρχονται (στους χώρους των ενηλίκων) τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, το πολιτικό προσωπικό, τα δικαστήρια και οι ομάδες καταστολής. Ο/η εκπαιδευτικός ωθεί τον/την μαθητή/τρια σε μία κατάσταση ενεργοποίησης, αλλά με σκοπό την ολική χαλιναγώγηση της προσωπικότητάς του/της (που από την αρχή της ζωής του/της βρίσκεται σε πραγματικό κίνδυνο έως ότου ολοκληρωθεί το έργο της κυρίευσής του από την καταπιεστική δράση της κυρίαρχης ιδεολογίας) και του χαρακτήρα του/της, ώστε να μην αποτελεί (στο παρόν και στο μέλλον) κίνδυνο και απειλή για τις κυρίαρχες αξίες της κατεστημένης κοινωνίας.

Τι παρατηρούμε για τη δράση του/της μοντέρνου/ας εκπαιδευτικού; Θα μπορούσαμε να πούμε μια ευθυγράμμισή του/της με το πρόγραμμα της νεοφιλελεύθερης ψυχοπολιτικής, με την έννοια ότι φαίνεται να αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό τα ανάλογα εργαλεία για να πετύχει τους σκοπούς του/της. Θα λέγαμε ότι λειτουργεί στη βάση της λογικής ενός ιδιότυπου εκβιασμού του συναισθήματος: «*η νεοφιλελεύθερη ψυχοπολιτική σφετερίζεται το συναίσθημα, προκειμένου να επηρεάσει τις πράξεις […] εισχωρεί στα μύχια τα ύπαρξης μέσω του συναισθήματος. Κατά συνέπεια, αποτελεί ένα πολύ αποτελεσματικό μέσο ψυχοπολιτικού ελέγχου*» (Χαν, 2023: 76-77).

Πιο συγκεκριμένα, ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός επιχειρεί μια θετική επανανοηματοδότηση, μια βελτιστοποίηση του σχολικού κλίματος ώστε να αισθανθεί ο/η μαθητής/τρια ότι βρίσκεται και δρα σε ένα δημοκρατικό και οικείο περιβάλλον εντός του οποίου προσκαλείται να μοιραστεί τις σκέψεις και τις ανησυχίες του/της. Αποτέλεσμα αυτής της επιχείρησης είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος το οποίο χαρακτηρίζεται από άνεση, οικειότητα και ελεύθερη επικοινωνία. Ένα περιβάλλον επιλογών, αυθορμητισμού και ξεγνοιασιάς, όπου όλοι/ες οι συμμετέχοντες/ουσες, πράττουν εκείνα τα οποία θέλουν. Φιλοσοφία λοιπόν του/της μοντέρνος/α εκπαιδευτικού αποτελεί η προσέγγιση της ψυχοπνευματικής υπόστασης των μαθητών/τριων. Έτσι, η εξουσία ενός/μιας τέτοιου/ας εκπαιδευτικού:

δεν συγκρούεται μετωπικά με τη βούληση των υποταγμένων υποκειμένων, αλλά κατευθύνει τη βούλησή τους προς όφελος της. Είναι […] σαγηνευτική παρά καταπιεστική. Πασχίζει να προκαλέσει θετικά συναισθήματα και να τα εκμεταλλευτεί. Αποπλανά αντί ν' απαγορεύει. Αντί ν' αντιτίθεται στο άτομο, το προσεγγίζει (Χαν, 2023: 29).

Το σχέδιο που εφαρμόζει αυτός/ή ο/η εκπαιδευτικός συνίσταται στο σχέδιο της ψυχοπολιτικής: «*το κίνητρο, ο σχεδιασμός, ο ανταγωνισμός, η βελτιστοποίηση και η πρωτοβουλία ανήκουν στην ψυχοπολιτική τεχνολογία εξουσίας του νεοφιλελεύθερου καθεστώτος*» (Χαν, 2023: 33).

Παρατηρούμε λοιπόν τόσο την πλαστότητα και τη διαστρέβλωση των εννοιών του διαλόγου, του μοιράσματος και της επικοινωνίας όσο και την εκμετάλλευση των μαθητών/τριων – και της ελευθερίας τους – από τον/την εκπαιδευτικό με απώτερο σκοπό την απο-απειλητικοποίησή τους (την αφαίρεση δηλαδή της δυνητικής τους απειλητικότητας) και την ομαλή προσαρμογή τους στην κατεστημένη κοινωνική οργάνωση και παραγωγή. Αυτή η «*εκλεπτυσμένη*» κι «*ευλύγιστη*» εξουσία που ασκεί ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός «*δεν είναι ορατή*» και κατ' αυτόν τον τρόπο «*το υποταγμένο υποκείμενο δεν έχει καν συνείδηση της υποταγής του. Οι σχέσεις εξουσίας δεν του αποκαλύπτονται. Έτσι, ζει με την ψευδαίσθηση της ελευθερίας*» (Χαν, 2023: 28).

Με άλλα λόγια, ακολουθώντας τη λογική της ψυχοπολιτικής του νεοφιλελευθερισμού που προωθεί μια στρεβλή έννοια επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, μια επικοινωνία πληροφορική, χρηστική και απρόσωπη που καταργεί την κοινότητα και δημιουργεί αχανείς ρομποτικές εκτάσεις, ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός, (εγ)καλεί τους/τις μαθητές/τριες να αλληλεπιδράσουν απλά και μόνο για να συμβεί η εν λόγω πράξη. Δεν ενδιαφέρεται για το πώς και τα γιατί της αλληλεπίδρασης, για το περιεχόμενό της και τις όποιες πιθανές της προεκτάσεις αλλά μόνο για την ύπαρξη, την εμφάνιση της μορφής της μέσα στη σχολική τάξη. Έτσι, καταφέρνει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον ψευδοελευθερίας και ψευδοσυλλογικότητας.

Στη συνθήκη αυτού του περιβάλλοντος, το δόγμα δεν είναι η αποφυγή της εκφοράς, η εξωτερίκευση των σκέψεων, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του/της παραδοσιακού/ής εκπαιδευτικού. Αντίθετα, το μέλημα είναι «*ο πολλαπλασιασμός των λέξεων*» (Χαν, 2023: 61). Σε αντίθεση με τον/την παραδοσιακό/ή εκπαιδευτικό που «*πειθαρχεί και […] υποτάσσει με εξαναγκασμούς ή απαγορεύσεις*», ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός, «*δεν […] επιβάλλει τη σιωπή*» αλλά «*προτρέπει διαρκώς ν' ανακοινώνουμε, να μοιραζόμαστε, να συμμετέχουμε, εκφράζουμε τη γνώμη μας, τις ανάγκες μας, τις επιθυμίες και τις προτιμήσεις μας*» (Χαν, 2023: 29).

Αναμφίβολα λοιπόν, ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός είναι ένας/μια «*έξυπνος[/η]*» (βλ. Χαν, 2023: 27-30) εκπαιδευτικός και σε αντίθεση με τον/την παραδοσιακό/ή εκπαιδευτικό που επιμένει στην σκληρότητα και τον στείρο λόγο του ορθολογισμού (βλ. Χαν, 2023: 76), ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός, αναλαμβάνει το έργο ενός συναισθηματικού «*μάνατζμεντ*» που «*εγκαταλείπει το δόγμα της ορθολογικής δράσης*» και «*μοιάζει περισσότερο με παρακινητικό ομιλητή*» (βλ. Χαν, 2023: 76). Ο/η μοντέρνος/α εκπαιδευτικός, γνωρίζει ότι «*η πειθαρχική εξουσία, η οποία σπαταλά δυνάμεις για να περιορίσει τους ανθρώπους βίαια σ' έναν στενό κορσέ εντολών και απαγορεύσεων, είναι αναποτελεσματική*» (Χαν, 2023: 28) και γι' αυτό απορρίπτει την «*αρνητικότητα*» (Χαν, 2023) που χαρακτηρίζει το πνεύμα της πειθαρχικής εξουσίας και προωθεί ένα μοντέλο «*φιλικής*» και «*καλοσυνάτης*» εξουσίας (Χαν, 2023: 29) που πετυχαίνει πιο αποτελεσματικά τη συμμόρφωση των μαθητών/τριων:

η νεοφιλελεύθερη ψυχοπολιτική […] κυριαρχείται από θετικότητα: αντί να χρησιμοποιεί αρνητικές απειλές, εργάζεται με θετικά κίνητρα […] κολακεύει την ψυχή, αντί να την συγκλονίζει και να την παραλύει […] δελεάζει τη ψυχή, την υποχρεώνει, αντί να της αντιτίθεται. Καταγράφει επιμελώς τους πόθους, τις ανάγκες και τις επιθυμίες της, αντί να τις αποδομεί […] η νεοφιλελεύθερη ψυχοπολιτική είναι μια έξυπνη πολιτική που επιδιώκει να ευχαριστήσει, να εκπληρώσει, αντί να καταπιέσει

(Χαν, 2023: 59).

Αντί επιλόγου, ή κρατώντας την ουσία

Οι σκοποί των δύο ειδών εκπαιδευτικών είναι, θα λέγαμε, κοινοί και η επίτευξή τους συνίσταται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, το παιδί αντιδρά γιατί ακόμα δεν έχει υποκύψει (όχι απαραίτητα συνειδητά) στις εξουσιαστικές συβάσεις που του επιβάλλονται. Σε αυτή τη φάση, η συμπεριφορά του χαρακτηρίζεται ως 'υπερκινητική', 'αντιδραστική', 'αθυρόστομη', 'αγενής', 'ζωηρή' και 'ανήσυχη' πάνω από το υποτιθέμενο αποδεκτό όριο. Εν ολίγοις αποκτά την ταυτότητα του 'προβληματικού παιδιού' που τάχα εμποδίζει το παιδαγωγικό έργο της τάξης. Όταν η αποστολή του πρώτου σταδίου επιτευχθεί, δηλαδή όταν ο πηγαίος αυθορμητισμός και η δημιουργική θρασύτητα του παιδιού κατασταλούν (και πάψουν να αποτελούν ό,τι πραγματικά αποτελούν, δηλαδή αυθεντική περιέργεια που αλλάζει τον κόσμο) σειρά έχει το δεύτερο στάδιο.

Στο δεύτερο στάδιο, το παιδί που έχει ήδη γίνει ένα 'φυσιολογικό' και 'λογικό' ον μυείται περαιτέρω στα μυστικά της κανονικότητας, στην καταστροφική συνείδηση, δηλαδή στη συνήθεια βολικών ικανοτήτων και γνώσεων. Όταν ολοκληρωθεί και η αποστολή αυτή, η συμπεριφορά του παιδιού ήδη από τα πρώτα δείγματα, παρουσιάζει συμμόρφωση με την κυρίαρχη ιδεολογία. Το παιδί σιγά-σιγά αρχίζει να αποκτά τη θέληση της αναζήτησης της βιοθεωρίας και της κανονικότητας των ενηλίκων. Ακολουθώντας τα σημάδια που όλο και περισσότερο – και όλο και πιο ποικιλότροπα – βρίσκει στο δρόμο της εκπαίδευσης, μαθαίνει και αφομοιώνει τα διδάγματα της ιεραρχίας, του συμβιβασμού και της προσαρμογής.

Βιβλιογραφία

Andersen, B. D., Hansen S. & Jensen J. (1975). Το κόκκινο βιβλιαράκι των μαθητών (Ε. Βαρίκα, Μτφρ.). Αθήνα: Εκδόσεις Βέργος.

Ball, S. J. (2021). Ο Foucault, η Εξουσία και η Εκπαίδευση (Ρ. Βασιλάκη, Μτφρ., Μ. Σεβαστιάδου, Επιμ.). Αθήνα: Gutenberg.

Foucault, M. (1982). Ιστορία της σεξουαλικότητας, 1: Η δίψα της γνώσης (Γ. Ροζάκη,

Μτφρ.) Αθήνα: Εκδόσεις Ράππα.

Freire, P., Araùjo Freire A. M., & de Oliveira W. (2021). Παιδαγωγική της Αλληλεγγύης (Δ. Ασημακοπούλου, Μτφρ., Γ. Τσιάκαλος, Επιμ.). Αθήνα: Επίκεντρο.

Πεχτελίδης, Γ. (2011). Κυριαρχία και αντίσταση. Μεταδομιστικές αναλύσεις της εκπαίδευσης. Αθήνα: Εκκρεμές.

Πεχτελίδης, Γ. (2020). Για μια εκπαίδευση των κοινών εντός και πέραν των «τειχών». Αθήνα: Gutenberg.

Σπρινγκ, Τζ. (1987). Το αλφαβητάρι της ελευθεριακής εκπαίδευσης (Ν. Β. Αλεξίου, Μτφρ.). Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Φουκώ, Μ. (1989). Επιτήρηση και τιμωρία: Η γέννηση της φυλακής (Κ. Χατζηδήμου Ι. Ράλλη, Μτρφ.). Αθήνα: Ράππας.

Φουκώ, Μ. (2008). Το μάτι της εξουσίας. Τ. Μπέτζελος. Μτφρ), Αθήνα: Βάνιας.

Φρέιρε, Π. (1974). Η αγωγή του καταπιεζόμενου (Γ. Κρητικός, Μτφρ.). Αθήνα: Ράππα.

Χαν, Μ.-Τ. (2023). Ψυχοπολιτική: ο νεοφιλελευθερισμός και οι νέες τεχνικές εξουσίας (Β. Τσαλής, Μτφρ). Αθήνα: Opera.

Ελάχιστα για τη σχέση του δυτικού πολιτισμού με τον/την ‘άλλο/η’

Του Μιχάλη Κατσιγιάννη

Ο δυτικός πολιτισμός στη σχέση του με τον/την ‘άλλο/η’ έχει αναμφίβολα μια μακρά κακοποιητική παράδοση που ακούει στο όνομα πατερναλισμός και σημαίνει με απλά λόγια την ύπαρξη του δίπολου πλειονοτικές[1] και μειονοτικές ομάδες, με την πρώτη να διεκδικεί – και σε πολύ μεγάλο βαθμό να πετυχαίνει – την κυριαρχία έναντι της δεύτερης. Στη ροή της καθημερινής ζωής το δίπολο αυτό επιτελείται με πρακτικές όπως το καπέλωμα, η υπό όρους έκφραση, η φίμωση συγκεκριμένων ομάδων ή ακόμα και ο αφανισμός τους. Αυτές οι επιτελεστικές πρακτικές κυριαρχίας, επιτήρησης και ελέγχου από μέρους των πλειονοτικών ομάδων καταλήγουν στην περιθωριοποίηση του ‘άλλου’, δηλαδή σε εκείνο το οποίο αντιλαμβάνονται ως παντελώς εκτός τους και από το οποίο θεωρούν ότι απειλούνται.[2] Δεδομένου ότι αυτή η λογική διαχείρισης ορισμένων ανθρώπων γίνεται αποδεκτή από τη συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών των δυτικών εθνικών κρατών, οι μειονοτικές και ευάλωτες ομάδες ζουν θα λέγαμε στη σκιά των σημαντικών και νομιμοποιημένων ζωών ως τα σκουπίδια τους, υπάρχουν στο καθεστώς της όλο και περισσότερο αυξανόμενης αορατότητας και ανασφάλειας.

Παρολαυτα, εντός του δυτικού πολιτισμού, μπορεί κανείς/καμιά να εντοπίσει και ανθρώπους προερχόμενους από πλειονοτικές ομάδες, που δεν επαναπαύονται στα προνόμια που τους παρέχει η κοινωνικο-πολιτισμική τους θέση, όπως για παράδειγμα η λευκότητα, η ετεροκανονικότητα ή η οικονομική άνεση, και αγωνίζονται υπέρ των μειονοτικών ομάδων, προσπαθώντας να τους δώσουν φωνή, ορατότητα και αναγνώριση και γενικότερα

επιχειρούν να τους απ-εντάξουν από το καθεστώς επισφάλειας στο οποίο καταδικάζονται να κινούνται. Τι κάνουν δηλαδή όλοι αυτοί οι άνθρωποι; Μιλούν εξ ονόματος των ευάλωτων ομάδων, θεωρώντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα καταφέρουν να τους δώσουν την ικανότητα να αποκτήσουν τη δική τους φωνή και δράση. Αυτή είναι θα μπορούσαμε να πούμε η 'θετική' εκδοχή του πατερναλισμού.

Οι υποστηρικτές/τριες των ευάλωτων και μειονοτικών ομάδων χαρακτηρίζονται από το πνεύμα του ανθρωπισμού και της φιλανθρωπίας, θεωρούν δηλαδή ηθικό χρέος τους να υπερασπιστούν τους/τις 'άλλους/ες', επειδή οι τελευταίοι/ες είναι ανίκανοι να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους. Οι – ας τους ονομάσουμε – αντιφρονούντες πλειονοτικοί λοιπόν πιστεύουν στην ενδυνάμωση των μειονοτικών ομάδων και επιθυμούν την έναρξη της διαδικασίας της προνομιοποίησής τους, ώστε να γίνουν κι αυτοί/ές σαν όλους/ες τους/τις κανονικούς/ές άλλους/ες. Με άλλα λόγια, δεν αφίστανται των προνομίων τους αλλά απλώς θέλουν να τα αποκτήσουν και οι 'άλλοι/ες', ώστε να είμαστε στο τέλος όλοι/ες ίδιοι/ες και ίσοι/ες. Κι εδώ ακριβώς είναι που εντοπίζουμε το μεγαλείο του πατερναλισμού: τόσο ο απορριπτικός λόγος όσο και ο λόγος της ενσυναίσθησης ως προς τα 'μειονοτικά' υποκείμενα είναι στην πραγματικότητα οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Είναι δηλαδή ένας λόγος από τα πάνω που αποσκοπεί σε υπόδειξη τρόπου ύπαρξης. Με άλλα λόγια, η συμμαχία που συστήνουν οι με αυτόν τον τρόπο υποστηρικτές/τριες του 'άλλου', είναι μια άνιση εν τη γενέσει της συμμαχία αφού η εξίσου προνομιοποίηση του 'άλλου' ώστε να γίνουν σαν κι εμάς, το μόνο που εξασφαλίζει είναι τον εξευγενισμό του κατεστημένου διωγμού και δολοφονίας του όποιου 'άλλου'.

Οι άνθρωποι που ζουν σε πάσης φύσεως επισφάλεια έχουν σίγουρα ανάγκη από συνοδοιπόρους στον δύσβατο αγώνα τους για ορατότητα και αναγνώριση των ζωών τους ως αξιοβίωτων. Αυτό όμως που δεν χρειάζονται – γιατί τους/τις πλήττει και τους/τις εξοντώνει – είναι ύπουλη συντροφιά των κεκαλυμμένων προνομιούχων.

Εξάλλου, οι μειονοτικές ομάδες που βρίσκονται στα δυτικά κράτη σηματοδοτούν θα λέγαμε το πλήρωμα του χρόνου: για ολόκληρους αιώνες, ο πολιτισμός της δύσης καταδυνάστευε και κατέστρεφε τις ζωές αυτών των ανθρώπων ποικιλοτρόπως και εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να πράττει το ίδιο με περίσσια ικανοποίηση και ζήλο. Όμως, οι μειονοτικές ομάδες δεν είναι εδώ ανάμεσά μας ως φιλοξενούμενοι/ες, δεν πρόκειται δηλαδή για άτομα που αναμένουν να τους θέσουμε τους όρους της διαμονής τους. Δεν είναι εδώ για να απλώσουν διστακτικά το χέρι και να ζητήσουν λίγα προνόμια, λίγη εύνοια κι έναν λόγο συμπάθειας. Δεν είναι εδώ για να προσπαθήσουν να προσαρμοστούν στον πολιτισμό μας και να αφομοιωθούν, ενταχθούν και συμπεριληφθούν. Το απολύτως αντίθετο: είναι εδώ, στα εδάφη της δύσης, στα σχολεία *μας*, στις συνοικίες *μας*, στις υπηρεσίες *μας*, στις πλατείες *μας* και στους δρόμους *μας* ακριβώς για να αφαιρέσουν αυτό το *μας*. Για να καταρρίψουν αυτή την ιδιοκτησιακή λογική. Γιατί αυτή είναι που περιθωριοποιεί, αποκλείει και εγκληματεί. Οι κάθε είδους ‘άλλοι/ες’ είναι εδώ λοιπόν όχι για να πασχίσουν να μας μοιάσουν αλλά για να διεκδικήσουν και να απαιτήσουν την αποπρονομιοποίηση των πλειονοτικών ομάδων. Δηλαδή τη δική μας αποπρονομιοποίηση, την αχρήστευση και αποδόμηση της – άμεσα και έμμεσα – δολοφονικής μας ηθικής. Είναι εδώ για να μας πάρουν όλα όσα έχουμε, που είναι όλα όσα τους στερήσαμε και τους στερούμε.

Όσοι/ες πραγματικά ενδιαφέρονται για τον τερματισμό της εχθρικής – φασιστικής στην ουσία – ιδεολογίας που κυριαρχεί στον δυτικό πολιτισμό και λέγεται ζωή ανάξια να βιωθεί, θα ήταν καλύτερο να κάνουν όσα περισσότερα βήματα πίσω μπορούν να σκεφτούν να κάνουν, να σωπάσουν όσο το δυνατόν πιο εκκωφαντικά γίνεται, δηλαδή να δώσουν – όχι εν είδει παραχώρησης αλλά εν είδει ετεροχρονισμένης αλληλέγγυας στάσης και συμπεριφοράς – ζωτικό χώρο στον/στην ‘άλλο/η’.

Εν κατακλείδι, θεωρώ χρέος μου να αναφερθώ στην ίδια τη φύση του παρόντος κειμένου. Γράφοντας αυτές τις λέξεις, εγώ, ένας προνομιούχος – τουλάχιστον σε σχέση με ποικίλες μειονοτικές

ομάδες – αισθάνομαι ότι επιτηρώ τις ζωές όλων όσων απορρίπτονται μετά βδελυγμίας από τους χώρους της δύσης, ότι προσπαθώ να προσδιορίσω τις υπάρξεις τους και εν τέλει, οριοθετώ και αναγνωρίζω κατά το δοκούν και από τα πάνω. Γι' αυτό το λόγο και με σαφώς δηλωμένο απολογητικό τόνο, αναφέρω ότι εντάσσω πλήρως τον εαυτό μου σε αυτούς/ές που επιβάλλεται να αποστασιοποιηθούν από την πρακτική κάθε είδους πατερναλισμού.

[1] Ως πλειονοτικές ομάδες, νοούνται τα υποκείμενα που συνήθως ονομάζονται 'νοικοκυραίοι/ες', όπως για παράδειγμα το εθνικό, ετεροκανονικό, αρτιμελές, υπάκουο στο δόγμα νόμος και τάξη υποκείμενο κ.λπ.

[2] Ως 'άλλο', νοείται οποιαδήποτε ύπαρξη δεν εμπίπτει στις – κοινωνικά κατασκευασμένες – δομές του δυτικού πολιτισμού και γίνεται αντιληπτή ως κάτι αλλότριο, επικίνδυνο και αρνητικά παράξενο, όπως για παράδειγμα, οι μετανάστες/τριες, οι πρόσφυγες/ισσες, οι ρομά, οι τρανς, οι ομοφυλόφιλοι, οι ανάπηροι κ.λπ.

Οι μανάδες έχουν δίκιο!

Του Σταύρο Σταυρίδη
Πηγή
«Las cuchas tienen razón»: Οι μανάδες έχουν δίκιο! Ένα γκράφιτι στους τοίχους του Μεντεγίν στην Κολομβία. Οι μανάδες έχουν δίκιο! Τον περασμένο Γενάρη στην «Λα Εσκομπρέρα», μια χωματερή της Κομμούνας 13 στο Μεντεγίν βρέθηκαν λείψανα ανθρώπων σφαγιασμένων. Δολοφονήθηκαν βάρβαρα από τον κολομβιανό στρατό και τους παραστρατιωτικούς κατά τη διάρκεια της επιδρομής ενάντια στα αντάρτικα (Επιχείρηση Ωρίων το 2002), στην οποία πολλοί εκτελέστηκαν επί τόπου ή εξαφανίστηκαν, όπως συμβαίνει συχνά με τα μαζικά εγκλήματα που παράγονται από την αχαλίνωτη κρατική βία.

Οι μανάδες έχουν δίκιο. Ο δήμαρχος του Μεντεγίν έσβησε τα γκράφιτι, επιχειρηματολογώντας πως ήταν αποπροσανατολιστικά και ασχήμαιναν την εικόνα της πόλης. Και κείνα ξαναγράφτηκαν ξανά και ξανά σε κάθε πόλη, σε κάθε δρόμο, σε κάθε τοίχο όλης της χώρας. Όπως γράφτηκαν και τα ονόματα των αδικοχαμένων του εγκλήματος των Τεμπών. Οι μανάδες έχουν δίκιο. Γιατί ήταν οι Mujeres Caminando por la Verdad (Γυναίκες που Περπατούν για την Αλήθεια) που έφεραν στο φως τα αποδεικτικά στοιχεία για αυτήν την ατιμώρητη βαρβαρότητα. Ήταν οι Γυναίκες που Περπατούν για την Αλήθεια, οι μανάδες των εξαφανισμένων, που 23 χρόνια αγωνίζονται για την αλήθεια, ήταν εκείνες που επέμεναν «να σκαφτεί συθέμελα η χωματερή», να ξεθαφτεί η αλήθεια και να αποδοθεί δικαιοσύνη. «Η Γη άρχισε να μιλάει» λένε. Μήπως όλα αυτά τα χρόνια του αγώνα, άκουγαν τα λόγια της Μάνας Γης που τους μετέφερε τη δύναμη της αλήθειας;
Οι μανάδες έχουν δίκιο. Όπως ο Μανάδες της Πλατείας Μάϊου, που χρόνια διαμαρτύρονται κάθε Πέμπτη, όλες τις Πέμπτες 48 χρόνια τώρα, μπροστά από το Προεδρικό Μέγαρο στο Μπουένος Άιρες, απαιτώντας δικαιοσύνη για τα «εξαφανισμένα» παιδιά τους, θύματα της δικτατορίας του Βιντέλα.
Οι μανάδες έχουν δίκιο στη σημερινή Παλαιστίνη όταν απαιτούν προστασία για τα παιδιά τους από τη γενοκτονική και δολοφονική μηχανή του Ισραήλ. Δική τους είναι η διεκδίκηση του δικαιώματος να ζουν στη γη όπου γεννήθηκαν. Δική τους και η απαίτηση τα παιδιά τους να ζήσουν σε ένα ελεύθερο και δίκαιο μέλλον.
Οι μανάδες έχουν δίκιο. Όπως οι μανάδες των Τεμπών. Ακούστε τη φωνή τους. Τη φωνή εκείνης που δύο χρόνια τώρα παλεύει να κρατήσει στη ζωή το παιδί της: «Σήμερα σκάστε όλοι οι πολιτικοί. Ουρλιάζουν οι μανάδες» είπε…. Και της μάνας των δίδυμων κοριτσιών που χάθηκαν: «δεν θα σταματήσουμε τον αγώνα, δεν θα τους αφήσουμε σε ησυχία μέχρι που θα χτυπάει η τελευταία φλέβα στην καρδιά μας». Ακούστε τα λόγια και μιας άλλης μάνας που συμπυκνώνουν τη δύναμη ενός αγώνα ανυποχώρητου: «Έχουμε όλοι βιώσει το σκληρό πρόσωπο της διάχυτης πλέον διαφθοράς. Ανακαλύψαμε δυνάμεις που πρωτύτερα αγνοούσαμε πως υπάρχουν. Ως μανάδες οφείλουμε να διαφυλάξουμε ότι απέμεινε από τα παιδιά μας, τη μνήμη τους, να επιφέρουμε την ασφάλεια για τα παιδιά που είναι στη ζωή κι αυτά που θα έρθουν στη ζωή… Απευθύνομαι στους φονιάδες των παιδιών μας. Προσβάλατε και φερθήκατε απαξιωτικά στους νεκρούς μας.

Διαπράξατε τη μέγιστη ύβρι και θα λάβετε τα δέοντα μέσα από τον παλμό της νέμεσης». Αυτές οι παθιασμένες και αποφασισμένες μανάδες είναι η φωνή όλων των πατεράδων και των οικογενειών των θυμάτων αυτού που αναμφίβολα είναι ένα κρατικό έγκλημα (συνδυάζοντας εγκληματική αμέλεια στην υποδομή ασφαλείας, αποφάσεις ιδιωτικοποίησης και διαφθορά). Η φωνή τους είναι δυνατή: ζητά δικαιοσύνη και αλήθεια, μια αλήθεια που βιάστηκαν να παραχώσουν οι κυβερνητικοί χειρισμοί με την καταστροφή αποδεικτικών στοιχείων και τη συγκάλυψη εγκληματικών πράξεων. Είναι οι μανάδες που απαιτούν δικαιοσύνη στο Μεξικό, οι Μανάδες Αναζητήτριες (Madres Buscadoras), που προσπαθούν, σκάβοντας με τα ίδια τους τα χέρια, να εντοπίσουν απομεινάρια των εξαφανισμένων παιδιών τους σε μαζικούς τάφους και να αποκαλύψουν εγκλήματα που διαπράχθηκαν από τους παραστρατιωτικούς των ναρκοκαρτέλ με την συνενοχή των αρχών. Είναι αυτές, μέλη της συλλογικότητας Αναζητήτριες Πολεμίστριες, που ανακάλυψαν πρόσφατα σημάδια μαζικής δολοφονίας και φούρνους-κρεματόρια σε ένα ράντσο στο Χαλίσκο, ένα μέρος που σκόπιμα «καθαρίστηκε» από τις αρχές μετά από συγκεκριμένους ελέγχους και παρά τις καταγγελίες που απαιτούσαν εκτεταμένες έρευνες.

Οι μανάδες έχουν πάντα δίκιο όταν εναντιώνονται στους πολέμους και όταν φροντίζουν τη ζωή, τη ζωή που γεννούν, τη ζωή που φτιάχνει τον κόσμο. Η δική τους αποφασιστικότητα στήριξε όλες τις κοινότητες της διασποράς, η δική τους συχνά βουβή δύναμη στήριξε τα καραβάνια της μετανάστευσης και τα συσσίτια της συλλογικής επιβίωσης σε δύσκολους καιρούς και απέναντι σε σκληρούς ανθρώπους.

Οι μανάδες έχουν δίκιο όταν απαιτούν δικαιοσύνη. Όταν κατηγορούν τους ισχυρούς ότι φέρνουν το δίκιο στα δικά τους μέτρα. Όταν αντιτίθενται σε εκείνους που διαστρεβλώνουν την αλήθεια, σε εκείνους που διαβάλλουν όσους και όσες αμφισβητούν την παντοδυναμία τους. Το δίκιο των μανάδων δεν μπορεί να παραχωθεί όμως. Η δύναμή του δεν οφείλεται σε κάποιο συσχετισμό δυνάμεων, αλλά αντλεί από μια βαθιά πηγή, την ίδια τη ζωή. Τη ζωή ως αξίωση συλλογικής αξιοπρέπειας και όχι μόνο ως βιολογικό φαινόμενο. Τη ζωή ως αξίωση ελευθερίας και ισότητας ανάμεσα σε εκείνους και εκείνες που την φέρουν. Τη ζωή ως προϋπόθεση κάθε αγώνα για μια χειραφετημένη κοινωνία.

Οι μανάδες έχουν δίκιο γιατί εκείνες μπόρεσαν στους αγώνες τους να μετατρέψουν τη φροντίδα σε δύναμη αλληλεγγύης, να

κάνουν την περίφημη διακηρυκτική αδελφότητα της Γαλλικής Επανάστασης καθημερινή πράξη. Γεννούν αδέλφια οι μανάδες όπως αδέλφια γεννούν οι συλλογικές προσπάθειες για έναν άλλο κόσμο δίκαιο.
Οι μανάδες ξέρουν το θάνατο. Ξέρουν την κραυγή της απόγνωσης, τους σκοτεινούς φόβους της απελπισίας. Το έζησαν στην Κατοχή, το έζησαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και εξορίας, στα αποικιακά γκέτο, στους προσφυγικούς καταυλισμούς και στις κλεμμένες γαίες των ιθαγενών λαών. Συχνά είχαν δίπλα τους και φρόντιζαν τα ανήλικα παιδιά τους. Και τον περιφρόνησαν το θάνατο και αρνήθηκαν την απελπισία. Γιατί το δίκιο τους δεν μπορέσαν να το πνίξουν οι ισχυροί, όσο ισχυροί και να ‘ταν, όσο ικανοί και να ‘ταν στην παραπλάνηση και την εξαπάτηση κάποιων με τις απατηλές υποσχέσεις τους.
Οι αγώνες των μανάδων συχνά είναι αθέατοι. Αγνοημένοι από τους ιστορικούς, υποτιμημένοι από τους πολιτικούς του συστήματος και απαξιωμένοι από τους ρατσιστές κάθε είδους. Ξεγλιστρώντας ανάμεσα σε δυνάστες και δυναστικούς νόμους, πλαγιοκοπώντας περιορισμούς και φαινομενικά αξεπέραστα εμπόδια, πάντα έβρισκαν τρόπους να εξασφαλίζουν τη ζωή εκείνων που φρόντιζαν. Αλλά και τις στιγμές που επέλεγαν ή οι περιστάσεις τις ανάγκαζαν δε δίστασαν να βγούνε μπροστά. Να αρνηθούν την υποταγή, να θυσιαστούν.
Οι μανάδες που αναζητούν την αλήθεια και τη δικαιοσύνη έχουν δίκιο. Κι όπως λέει ο Εξεγερμένος Καπετάνιος Μάρκος των ζαπατίστας: «Αναζητήστε τις αναζητήτριες της αλήθειας και του δίκιου. Μου περνάει από το μυαλό ότι ίσως αναζητούν και ένα άλλο αύριο. Και αυτό, φίλοι και εχθροί, είναι να αγωνίζεσαι για τη ζωή….»…
Υ.Γ. Ευχαριστούμε τον Σταύρο Σταυρίδη για το κείμενο και την Ευγενία Μιχαλοπούλου για την μετάφραση.

“Το Ουρλιαχτό”

Του Νώντα Σκυφτούλη

Πέρασαν 8 δεκαετίες από το κορυφαίο κρατικό έγκλημα του Άουσβιτς και αντί του συνεχούς περιορισμού των λειτουργιών του κράτους, έχουμε την αύξηση και την διεύρυνση της κρατικής ισχύος, την συγκεντρωποίηση της εξουσίας και την ενίσχυση της γραφειοκρατικής ιεραρχίας. Η συνέπεια αυτής της διαδικασίας είναι η απρόσκοπτη άσκηση των παραδοσιακών προνομίων του ως Κυρίαρχου, της κατάστασης εξαίρεσης των έκτακτων διαταγμάτων, καθώς και το δικαίωμά του στην επιβολή του καθεστώτος έκτακτης ανάγκης.

Βλέπουμε ότι η αίσθηση αυτή της παντοδυναμίας του κράτους ως Κυρίαρχου δεν οφείλεται μόνο στην καταστολή και στον καπιταλισμό, αλλά στον κοινωνικό και ατομικό τεμαχισμό κάθε δεσμού και στην παρεπόμενη εσωτερίκευση της συνακόλουθης ιδεολογίας του κρατικού νεοφιλελευθερισμού σε όλα τα πεδία. Η συναίνεση που αποσπά ο σύγχρονος κρατισμός από την κοινωνία είναι το μεγαλύτερο κεφάλαιο ισχύος που ξεπερνά σε σημασία κι αυτό το ίδιο το Κεφάλαιο.

Εκών άκων το άτομο μέσα απο την ανισορροπία της σχέσης του με το συλλογικό, αποδρά και μετατρέπεται σε μοναχικό ιδιώτη που αναζητά “διά του πολέμου όλων εναντίον όλων” την ασφάλεια και το δεσμό, στο κράτος. Η φευγαλέα και τουριστική σχέση με κάθε τι συλλογικό συγχρονίζονται με τις εξίσου φευγαλέες ταυτότητες και τον καταναλωτισμό των εμπειριών, υπονομεύοντας την συνείδηση και την πραγμάτωση της επιθυμίας.

Βλέπουμε ότι οποιαδήποτε αντιπολιτευτική πολιτική ή ιδεολογική στρατηγική εξόδου ή ενσωμάτωσης, ριζοσπαστική ή μεταρρυθμιστική, ανταγωνιστική ή διαχειριστική βρίσκεται στα όρια του Κοινωνικού Κράτους, το οποίο όχι μόνο δεν ξεπερνάει το κράτος, αλλά το θεωρεί στόχο της τελικής μάχης και αυτό γίνεται συνειδητά ή ασυνείδητα. Είτε από ανεπάρκεια είτε από επιλογή, το Κοινωνικό κράτος έχει αντικαταστήσει στον αισθητό κόσμο όλες τις μεγάλες αφηγήσεις του προηγούμενου μοντέλου κοινωνικού συστήματος και οι οποίες χρησιμοποιούνται σαν προπέτασμα.

Βλέπουμε την επίκληση του “Κοινωνικού” κράτους και την ρητή ψευδοαναπόλησή του από την αριστερά να συμπαρασύρει όλες τις εκδοχές και τα κινήματα. Ακόμα και η αναγωγή των δικαιωμάτων στο κοινωνικό κράτος προσδίδει περαιτέρω ισχύ στο κράτος. Ενώ το “Κοινωνικό” κράτος δημιουργήθηκε για να τονώσει την αγοραστική δύναμη και την ανανέωση του εμπορεύματος, “αναλαμβάνει” και άλλες, επιπρόσθετες λειτουργίες, αφαιρώντας τες από την κοινωνία.

Σήμερα, το κράτος εγκαταλείπει τον τομέα της παραγωγής με γρήγορους ρυθμούς ή με πιο αργούς, ανάλογα με τις αντιδράσεις και κρατά τις βασικές δομές της ύπαρξής του: κυβέρνηση, δικαιοσύνη, αστυνομία και ως ένα βαθμό τον στρατό, την υγεία και την εκπαίδευση, μα πάνω απ’ όλα την φορολογία, που είναι και ο πρώτος θεσμός της γέννησής του. Η ενίσχυση της κυριαρχίας του θα πρέπει να τονιστεί και στο γεγονός πως δύο φορές μέσα σε δέκα χρόνια έσωσε το σύστημα. Μία με την οικονομική κρίση του ‘11 και άλλη μία με την πανδημία, που χωρίς το κράτος το σύστημα θα είχε καταρρεύσει.

Βλέπουμε τα κινήματα εγκλωβισμένα στη διαλεκτική της εξουσίας και με τις δύο μορφές τους, δηλαδή και με το αφηγηματικό και με το αισθητό. Μέσα από την αφαίρεση και μέσα από τον διακαιωματισμό, ο οποίος, ναι μεν αίρει την κατάσταση εξαίρεσης, αλλά διευρύνει, διαμέσου της ανάθεσης, την εξουσία του κράτους.

Βλέπουμε αναρχικές, αυτόνομες και άλλες ομάδες του κινηματικού χώρου να δανείζονται κρατικές ιδεολογίες που υπήρξαν καθεστωτικές και αναμορφωτικές κρατικών ιδρυμάτων και κυρίαρχες στο μισό πλανήτη, όπως είναι ο μαρξισμός-λενινισμός, να συμπληρώνουν τα προτάγματα τους ακρωτηριάζοντας κάθε ελπίδα τους για κοινωνική αναπαραγωγή και δυνατότητα για επέκταση της κριτικής στη σύγχρονη κυριαρχία.

Βλέπουμε το σύγχρονο και ουσιαστικό δικαιωματικό, το οικολογικό, το αποσπασματικό ατομικό δικαίωμα, σε μια ατέρμονη αναπαραγωγή, παγιδευμένο στη διαλεκτική της εξουσίας. Όσο πιο

πολύ ανταποκρίνεται θετικά το κράτος, τόσο περισσότερο αποπολιτικοποιούνται τα κινήματα και περιορίζονται στη διευθέτηση στο περιθώριο του δημόσιου χώρου.

Βλέπουμε την εύκολη πτώση του ατόμου στην ιδιωτικότητα ή στη συμμετοχή για φευγαλέες ταυτότητες, ιδεολογικές κατασκευές και αποσπασματικές εμπειρίες, υπονομεύοντας την συνείδηση και την πραγμάτωση της επιθυμίας. Γι' αυτό βλέπουμε τον σύγχρονο φιλελευθερισμό να ξεπερνά με κυνικότητα τον κλασσικό φιλελευθερισμό σε κοινωνικό δαρβινισμό και σε ελευθερία αλληλοεξουδετέρωσης. Έτσι εξηγούμε την αγωνιώδη κυρίαρχη προσπάθεια για την αποδόμηση και απαξίωση κάθε τι συλλογικού, κοινωνικού, ακόμη και του μικρότερου πυρήνα κοινωνικής συνεύρεσης.

Βλέπουμε αρκετούς διπλανούς μας να μην μπορούν να αντιληφθούν ότι το κράτος προσλαμβάνει ισχύ από οποιαδήποτε ιδεολογία, δόγμα, σύστημα σοσιαλιστικό, κομμουνιστικό ή φιλελεύθερο και παρόλα αυτά, γεμίζουν τα αφηγήματά τους με τέτοιου είδους παραδοσιακές κατασκευές.

Βλέπουμε, όμως, ότι εδώ και 30 χρόνια σε όλο τον πλανήτη, όλα τα κινήματα των από κάτω που αναδύονται, έχουν υιοθετήσει την οριζοντιότητα, την αντιιεραρχία, την άμεση δημοκρατία και ο τρόπος αυτός είναι πλέον καθολικός, κοινωνικά και πολιτικά. Οι μεγάλες εξεγέρσεις του Δεκέμβρη του '08 στην Ελλάδα, τα προαστιακά και τα κίτρινα γιλέκα στη Γαλλία, το Occupy στην Αμερική και η εξέγερση στη Χιλή. Ενώ, τα εδαφικοποιημένα προτάγματα των Ζαπατίστας και της Ροζάβα είναι οι πιο έμπρακτες σημασίες για την κοινωνική απελευθέρωση.

Εάν θεωρούμε την **αντιεξουσιαστική κριτική και όχι την "αντιεξουσιαστική" ιδεολογία** επίκαιρη και χρήσιμη, θα πρέπει να έχουμε σαν προτεραιότητα την κριτική στην διαχωρισμένη Εξουσία και στην Εξουσία σαν κοινωνική σχέση, που σαν δομές παράγουν και αναπαράγονται από τις εκάστοτε σχέσεις κυριαρχίας, πολιτικές οικονομικές, αισθητικές. Προσθέτοντας ότι στις μέρες μας, η αναγκαιότητα της αντιεξουσιαστικής

κριτικής είναι εκ των ων ουκ άνευ. Αλλά αυτό χρειάζεται να το αποδείξουμε.

Το υπερκαπιταλιστικό μοντέλο πολιτικής διαχείρισης και η έξοδος

Όλοι έχουν διαπιστώσει ότι τα φορντικά μοντέλα και τα τεϊλοριστικά σχεδιαγράμματα είχαν αποσυρθεί μαζί με τον καταμερισμό και την εξειδίκευση και μαζί με την πρωτοκαθεδρία των συντελεστών και υποκειμένων που τα στήριζαν. Η παραδοσιακή Βιομηχανική κοινωνία έδωσε οριστικά τη σκυτάλη στον νέο καπιταλισμό, στις καινούργιες σχέσεις εκμετάλευσης και κυριαρχίας. Είμαστε πλέον μάρτυρες ενός υπερκαπιταλιστικού συστήματος, που, παρά τις ενδοκαπιταλιστικές αντιθέσεις, παράγει και επιβάλλει μια πολιτική διαχείρισης καθολική για όλα τα επιμέρους κρατικά πεδία, εδάφη και σε μητροπολιτικό και σε περιφερειακό επίπεδο. Διαμέσου των πολυεθνικών και του χρηματιστηριακού κεφαλαίου παράγεται μία πολιτική και πέραν της οικονομικής, η οποία εγκαθίσταται σαν καθολικά αποδεκτή. Αυτό που άρχισε με την αυτοματοποίηση, ολοκληρώθηκε με την ορμητική έφοδο των **αποθηκευτικών**, **εφοδιαστικών** και **τροφοδοτικών** πολυεθνικών, συγκεντρώνοντας το μοντέλο παραγωγής, διανομής και κατανάλωσης και εκτοπίζοντας το άτομο από την αγορά και το δημόσιο χώρο, τοποθετώντας το αποκλεισμένο και έγκλειστο στο σπίτι του. Στην ήδη εξατομικευμένη ιδιωτικότητα, ενισχύουν τον διαχωρισμό, παράγοντας ένα νέο ανθρωπολογικό τύπο τεμαχισμένο και μοναχικό. Η διάλυση της ζωής και των κοινωνικών δεσμών είναι παράλληλη με τη συσσώρευση κρατικής ισχύος και με την πλήρη επιβολή του κρατισμού ως μοναδικής λύσης οργάνωσης της κοινωνίας.

Ταυτόχρονα, η **Μισθωτή Εργασία** έχει διαλυθεί, όπως έχει διαλυθεί η κοινωνία, το άτομο, η ίδια η ζωή. Ο τεμαχισμός, η ελαστικότητα, η μερικότητα, η αποσπασματικότητα αποτελούν το πλαίσιο του επελαύνοντος νέου Καπιταλισμού και είναι τα

στοιχεία που τροφοδοτούν με ισχύ τον νέο Κρατισμό. Αν η μισθωτή εργασία ήταν υπεύθυνη για την σχετική αλλοτρίωση του εργάτη, οι σύγχρονες μορφές εργασίας είναι υπεύθυνες για τη μετατροπή του σε ατομικό «νομά», απολύτως διαχωρισμένο από το αντικείμενο της εργασίας του, χωρίς κανένα αναφαίρετο δικαίωμα και χωρίς καμιά αναφαίρετη νομική κατοχύρωση, παρά μόνο την υποχρέωση καταβολής χρημάτων για την εργασία του. Αυτό, με όλες τις ερμηνευτικές από όπου κι αν προέρχονται, ονομάζεται Εγχρήματη Δουλοπαροικία. Αν ο αφέντης στην φεουδαρχική δουλοπαροικία είχε την μοναδική υποχρέωση της καταβολής τροφής στον εξαρτώμενο δουλοπάροικο, ο σύγχρονος Καπιταλισμός κρατά αυτή την υποχρέωση σε χρήμα.

Ό,τι συμβαίνει σήμερα με τη μισθωτή εργασία, συμβαίνει επειδή η Εργασία ως παραγωγική δύναμη έχει εκτοπιστεί από την αγία δυάδα της συσσώρευσης (Κεφάλαιο-Εργασία) και τη θέση της πήρε η καθολική υπηρεσία οργάνωσης, διακίνησης, διανομής και ανταλλαγής.

Έξοδος-Αντίσταση-Δυαδική εξουσία

Τα παραδοσιακά αντικαπιταλιστικά αφηγήματα που συγκλόνισαν τον κόσμο, πέραν του γεγονότος ότι αναφέρονταν σε συγκεκριμένο τύπο κοινωνικής οργάνωσης και σε υποκείμενα που έχουν πλέον εξαφανιστεί, κατέληξαν στην καλύτερη περίπτωση στον κρατικό καπιταλισμό με συγκεκριμένο καθεστωτικό πλαίσιο. Τα αφηγήματα αυτά έγιναν καθεστωτικές και κυρίαρχες ιδεολογίες και αν ορισμένοι ακόμη και σήμερα τα επικαλούνται είναι για λόγους πολιτικής ανεπάρκειας και τίποτε παραπάνω. Η πολιτική θεολογία του παρελθόντος μαζί με τους μεσσιανισμούς θάφτηκε οριστικά από τα ανελέητα κτυπήματα της υλικής πραγματικότητας.

Ήδη, οι νέες επαναστάσεις έχουν ξεκινήσει και **ΔΕΝ** μας καλούν να συμμετέχουμε στη συγκρότηση των νέων σχεδίων και να είμαστε στο ρυθμό τους.

Οι νέες εξεγέρσεις απαιτούν από την αρχή της έκρηξης εντελώς

νέο πρόσημο, νέο αξιακό μέτρο, νέα προοπτική που θα διατυπωθεί κατά τη διάρκειά της. Ούτε πριν, ούτε μετά και αυτό ήδη συμβαίνει.

Οι νέες, λοιπόν, εξεγέρσεις είναι απολύτως άμεσες και αδιαμεσολάβητες, αποδεσμευμένες ακόμη και από αυτούς που καταγγέλλουν τη μεσολάβηση.

Ο προσανατολισμός, καθώς και το πρόσημο αυτών των νέων εξεγέρσεων, θα διατυπωθεί και θα παραχθεί κατά τη διάρκεια του γεγονότος και ο τελικός λόγος θα είναι ένα γεγονός. Αυτός είναι ο λόγος που παραδοσιακοί κινηματικοί ήταν απ' έξω αλλά και ενάντια στον Δεκέμβρη του '08 και στο Σύνταγμα του 2011 για να συνεχιστεί η αμηχανία τους στις επόμενες εξεγέρσεις στη Γαλλία.

Ήμασταν τον Δεκέμβρη του 2008, τον βιώσαμε και σιγουρευτήκαμε, όταν αυτός επαναλήφθηκε και επαναλαμβάνεται σε όλα τα μήκη της γης. Χωρίς πρωτοπορίες, χωρίς ιδεολογίες, τα επαναστατικά συγκαιρινά στιγμιότυπα αποσαφήνισαν τον προσανατολισμό. Η διαπίστωση ότι ο σύγχρονος αντικαπιταλιστικός διαφωτισμός χωρίς την ταυτόχρονη αντιεξουσιαστική κριτική είναι κενός νοήματος και περιεχομένου, αν δεν υπάρξει ενδελεχής προετοιμασία για την Καθοριστική μάχη που είναι η συμμετοχή μας στην επερχόμενη εξέγερση.

Το σύγχρονο κίνημα των τελευταίων δεκαετιών, πέρα από τα ιδεολογικά προπετάσματα που εμπόδιζαν την κοινωνική αναπαραγωγή, λειτούργησε, ήταν παρόν στο πράττειν με σύγχρονους τρόπους, με σύγχρονα αιτήματα, με σύγχρονα υποκείμενα σαν κίνημα Αντίστασης και εξακολουθεί να λειτουργεί σαν τέτοιο. Στο δρόμο για τις τελικές μάχες και για τις αναστατώσεις που έρχονται, η προοπτική της δυαδικής εξουσίας είναι η δυνατότητα προεικονίσματος και πραγμάτωσης των δεσμών είτε για την επανανίδρυση συλλογικοτήτων είτε για την αυτοθέσμιση της αλληλοβοήθειας είτε για την δημιουργία κοινωνικών κέντρων είτε για την οικειοποίηση εδαφών του δημόσιου χώρου. Η Δυαδική εξουσία είναι ακριβώς το σημείο της

αφαίρεσης λειτουργιών του κράτους προς όφελος της αυτοθεσμίζουσας κοινωνίας. Με μοναδική στρατηγική και τακτική την Αντίσταση, να κατακτήσουμε το δημόσιο χώρο που είναι το έδαφος όλων των εμφυλίων. Και αυτός ο εμφύλιος που έρχεται δεν θα ‘ναι ούτε προβλέψιμος ούτε “καθαρός” αλλά βρώμικος, δυσδιάκριτος και μηδενιστικός. Με στρατηγική και τακτική την επανάκτηση εδαφών του δημόσιου χώρου, με την αυτοθέσμιση των αντιστάσεων, προετοιμαζόμαστε προκειμένου να συμμετέχουμε στην καθοριστική μάχη με προσανατολισμό την **Δυαδική εξουσία, την Άμεση Δημοκρατία για την κοινωνική αντιεξουσία.**

Τα Τέμπη που ζούμε συνεχώς

Του Βαγγέλη Βλάχου (αδερφός Βάιου Βλάχου)

Τέλη Φεβρουαρίου, πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά το τριήμερο του καρναβαλιού. Σε ένα τρένο εκατοντάδες επιβάτες επιστρέφουν πίσω στα σπίτια τους, πηγαίνουν στις δουλειές τους, γυρνάνε στις οικογένειές τους. Το τρένο πλησιάζει σε μία περιοχή η οποία είναι γνωστή λόγω μιας άλλης τραγωδίας που είχε γίνει μερικά χρόνια πριν. Κάθε φορά που κάποιος περνάει από εκείνο το μέρος, η καρδιά σφίγγεται όταν φέρνει στο μυαλό του τις τραγικές εικόνες του παρελθόντος.

Το μέρος αυτό μοιάζει να είναι καταραμένο.

Η σύγκρουση θα πλήξει ανελέητα τη μηχανή και τα πρώτα βαγόνια της επιβατικής αμαξοστοιχίας. Πάνω από 50 νεκροί. Πολλές δεκάδες τραυματίες. Επικρατεί πανικός. Αρκετά λεπτά αργότερα η χώρα μαθαίνει ότι κάτι πολύ κακό έχει συμβεί. Οι οικογένειες προσπαθούν να επικοινωνήσουν με τους δικούς τους ανθρώπους, να μάθουν ότι είναι καλά. Δεκάδες κλήσεις παραμένουν αναπάντητες. Αρχίζουν να ψάχνουν τους ανθρώπους τους στα κανάλια, στα ραδιόφωνα, στο ίντερνετ. Μια καθαρή φωτογραφία που να φαίνεται το πρόσωπό του, ένα όνομα και μια τραγική επίκληση για την οποιαδήποτε πληροφορία που θα μπορούσε να βοηθήσει.

Από τις πρώτες ώρες η κυβέρνηση βρίσκεται αντιμέτωπη με μία ανείπωτη τραγωδία. Την υπόθεση αναλαμβάνει ένας διάσημος Εισαγγελέας, ο οποίος είχε αναλάβει διάφορες σημαντικές υποθέσεις, αλλά είχε συνδέσει και το όνομά του με σκάνδαλα και πιθανή διαφθορά. Οι οικογένειες βράζουν. Από την πρώτη στιγμή, οι ευθύνες συγκεντρώνονται σε ένα και μόνο άτομο, σε έναν εργαζόμενο, που φαινόταν ότι είχε κάνει ένα τραγικό ανθρώπινο λάθος. Ο εργαζόμενος είχε κάνει, λένε, σωστά όλες τις κινήσεις τις προηγούμενες φορές, ακόμη και αμέσως πριν τη σύγκρουση. Για κάποιο λόγο, εκείνη τη μοιραία στιγμή δεν έκανε το ίδιο που είχε κάνει όλες τις προηγούμενες φορές και οδήγησε στο θάνατο πάνω από 50 ψυχές.

Δύο χρόνια μετά την τραγωδία, οι έρευνες σταματούν και η υπόθεση αποστέλεται στο δικαστήριο. Έχουν κατηγορηθεί 28 πρόσωπα. Όχι μόνο εργαζόμενοι και οι υπεύθυνοί τους, αλλά και στελέχη των ιδιωτικών και δημόσιωνεταιρειών που διαχειρίζονταν το σιδηρόδρομο και πολιτικά πρόσωπα της κυβέρνησης που είχαν την αντικειμενική ευθύνη της ασφάλειας των τρένων.

Κατά τη διάρκεια των ερευνών, έφτασαν να κατηγορήσουν μέχρι τα ανώτατα πολιτικά πρόσωπα της κυβέρνησης, με «βαριά» πολιτικά επίθετα, αλλά δεν μπόρεσαν να βρεθούν συγκεκριμένα στοιχεία που να υποστηρίξουν την ενοχή τους. Τρία χρόνια μετά το δυστύχημα, θα ξεκινήσει η δίκη. 21 από τους 28 κατηγορούμενους

θα βρεθούν ένοχοι, μεταξύ των οποίων και πολιτικά πρόσωπα.

Έξι χρόνια μετά το δυστύχημα, έλαβε χώρα μια δεύτερη δίκη, αυτή τη φορά κατηγορώντας τον αρμόδιο Υπουργό Μεταφορών τη στιγμή του δυστυχήματος. Για να συμβεί αυτό έπρεπε να άρουν την ασυλία του. Τελικά, κρίθηκε ένοχος για διαφθορά και του επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης σχεδόν έξι ετών και ισόβια απαγόρευση ενασχόλησης με την πολιτική.

Οι μισές περίπου οικογένειες των θυμάτων οργανώθηκαν σε ένα Σωματείο Κοινωνικής Παρέμβασης, ζητώντας δικαιοσύνη για τους ανθρώπους που έχασαν στο μοιραίο δυστύχημα. Ήταν εκείνη η ομάδα των οικογενειών που μπόρεσε να βρει τη δύναμη να παλέψει για τη δικαίωση εκ μέρους όλων των υπόλοιπων θυμάτων και των οικογενειών τους. Ένα μικρό μέρος των οικογενειών δε θέλησε να παλέψει, ενώ ένα άλλο, το μεγαλύτερο, δεν μπόρεσε, δεν βρήκε τη δύναμη. Το Σωματείο οργάνωσε πάρα πολλές δράσεις και φρόντισε να κρατήσει το ενδιαφέρον της κοινωνίας ενεργό, ώστε το συγκεκριμένο έγκλημα να μην ξεχαστεί και να αποδοθεί δικαιοσύνη.

Πορείες. Άρθρα και βιβλία. Εκδηλώσεις. Πολιτικές παρεμβάσεις.

Τέσσερα χρόνια μετά το δυστύχημα, το κράτος νομοθετεί προκειμένου να ανακτήσει το δημόσιο έλεγχο του σιδηροδρομικού δικτύου, το οποίο είχε τεμαχιστεί και ιδιωτικοποιηθεί τις προηγούμενες δεκαετίες της οικονομικής κρίσης, θέτοντας το ως μια Πολιτική Εθνικής Σημασίας. Η μάνα από ένα από τα θύματα θα αποφασίσει να ασχοληθεί με την πολιτική και θα ψηφιστεί βουλευτής με το κόμμα της αντιπολίτευσης κατά τη στιγμή της τραγωδίας, το οποίο στη συνέχεια θα γίνει κυβέρνηση. Θα αφιερώσει τον πολιτικό της βίο σε θέματα σχετικά με την ασφάλεια των μεταφορών, τη δικαιοσύνη και την προστασία των θυμάτων εγκλημάτων και τραγωδιών.

Το κοινό σύνθημα είναι: «Η Διαφθορά Σκοτώνει».

Η λέξη justicia, δικαιοσύνη, κυριαρχεί, γραμμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να συμπεριλαμβάνει μέσα της τον αριθμό των θυμάτων

και ένα σταυρό: JU5 1CIA.

Έντεκα χρόνια μετά την τραγωδία της Όνσε (once σημαίνει «έντεκα» στα αργεντίνικα), στις 22 Φεβρουαρίου 2023 στις 8:32 το πρωί την ώρα ακριβώς που είχε συμβεί η σύγκρουση, οι οικογένειες των 51+1 θυμάτων της τραγωδίας έχουν συγκεντρωθεί στην αποβάθρα 1 του Σιδηροδρομικού Σταθμού Once, στην Αυτόνομη Πόλη του Μπουένος Άιρες της Αργεντινής. Είναι το σημείο όπου έχασαν τους ανθρώπους τους για πάντα. Φοράνε μπλούζες όπου έχουν εκτυπώσει τα πρόσωπα και τα ονόματα που πλέον τα γνωρίζει όλη η χώρα. Η λέξη justicia, δικαιοσύνη, κυριαρχεί, γραμμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να συμπεριλαμβάνει μέσα της τον αριθμό των θυμάτων και ένα σταυρό: JU5 1CIA.

Μια σειρήνα ηχεί ξανά, όπως και κάθε χρόνο, προκειμένου να αφυπνίσει τη μνήμη ώστε να μην ξεχαστεί αυτό το έγκλημα. Ο πατέρας ενός θύματος λέει ότι θα είναι για πάντα παρόντες προκειμένου να υπενθυμίζουν σε όλους τι έχει γίνει, αυτά που θεωρούν σημαντικά, έτσι ώστε καμία άλλη οικογένεια να μη χρειαστεί να περάσει το ίδιο που πέρασαν και αυτοί. Στη συνέχεια, διαβάστηκαν και ακούστηκαν όλα τα ονόματα των θυμάτων.

Θυμάμαι ότι είχα δει το συγκεκριμένο απόσπασμα το βράδυ εκείνο στις ειδήσεις, καθώς με το θείο ενός θύματος δουλεύουμε στο ίδιο μουσείο, και πάντα η τραγωδία της Όνσε ήταν ένα από τα βασικά θέματα συζήτησης όταν καθόμασταν να πιούμε ένα μάτε. Οι οικογένειες της Όνσε ήταν ικανοποιημένες από τη δικαιοσύνη, και τώρα αγωνίζονταν ώστε ο κόσμος να μην ξεχάσει ποτέ αυτό το έγκλημα των διεφθαρμένων πολιτικών. Μια εβδομάδα μετά, στις 28 Φεβρουαρίου του 2023, στην άλλη άκρη του κόσμου – πάλι την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά από το τριήμερο του καρναβαλιού – δύο τρένα θα συγκρουστούν οδηγώντας στο θάνατο τουλάχιστον 57 ανθρώπους.

Η ελληνική κυβέρνηση θα προσπαθήσει να αποδώσει τα πάντα σε

ένα τραγικό ανθρώπινο λάθος.

Όταν κλείνω τα μάτια μου, σκέφτομαι έξι πολιτικούς με δεμένα τα μάτια, να ψηλαφίζουν εδώ και ένα χρόνο δύο τρένα που έχουν συγκρουστεί στα Τέμπη.Ο πρώτος πολιτικός πιάνει ένα ανθρώπινο μέλος και λέει ότι «φταίει ο ανθρώπινος παράγοντας». Λέει ότι εκείνο το βράδυ ο ανθρώπινος παράγοντας έκανε πολλά λάθη και πολλές παραλείψεις, όπως επίσης και πολλές παραβάσεις των κανονισμών. Ο δεύτερος πολιτικός πιάνει μια από τις σπασμένες ρόδες και λέει «φταίει ότι δεν υπήρχε το αυτόματο σύστημα πέδησης». Αν υπήρχε έστω και το ETCS, το δυστύχημα θα είχε αποφευχθεί. Ο τρίτος πολιτικός πιάνει τον σπασμένο ασύρματο και λέει «φταίει ότι δεν υπήρχε επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων». Αν έστω είχαν βάλει σε λειτουργία το GSM-R, θα μπορούσαν να μιλήσουν μεταξύ τους οι μηχανοδηγοί και να αντιληφθούν ότι ήταν στην ίδια γραμμή. Ο τέταρτος πολιτικός πιάνει ένα κομμένο καλώδιο και λέει «φταίει ότι δεν υπήρχε σηματοδότηση και τηλεδιοίκηση». Αν έστω είχαν επισκευάσει τις καμένες εγκαταστάσεις στη Ζάχαρη, το ανθρώπινο λάθος θα είχε διορθωθεί. Ο πέμπτος πολιτικός πιάνει ένα καμένο, σπασμένο κάθισμα και καίγονται τα χέρια του, και λέει ότι «φταίει η έκρηξη και η φωτιά που ακολούθησε». Και ότι πρέπει να μας εξηγήσουν αν η εμπορική αμαξοστοιχία μετέφερε παράνομα κάτι εύφλεκτο. Ο έκτος πολιτικός πιάνει ένα κομμάτι από το τρένο που έχει πάνω του το ανάγλυφο σήμα της εταιρείας και λέει ότι «φταίει η ιδιωτικοποίηση των τρένων». Είναι, λέει, οι αντιλαϊκές πολιτικές της ιδιωτικοποίησης που βάζουν τα κέρδη πάνω από τις ζωές των ανθρώπων.

Στην πραγματικότητα, και όσον αφορά τα Τέμπη, και οι έξι πολιτικοί έχουν ταυτόχρονα δίκιο και άδικο, γιατί ψηλαφίζουν μόνο ένα μέρος αυτού του εγκλήματος. θέλουν να βοηθήσουν να αποκαλυφθεί η αλήθεια, αλλά τα μάτια τους είναι δεμένα. Δεν έχω πλέον καμία αμφιβολία ότι ήδη από τις πρώτες ώρες επιχειρήθηκε συγκάλυψη στα Τέμπη, η οποία μάλιστα συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Για την ακρίβεια μπορώ να διακρίνω, μέχρι στιγμής, τρία διαφορετικά επίπεδα συγκάλυψης.

Η πρώτη συγκάλυψη είναι κυριολεκτική. Πρώτα με το περίφημο «ξεμπάζωμα», όπου συνέβη η άμεση αλλοίωση του χώρου του δυστυχήματος απομακρύνοντας συντρίμμια, χώματα και υλικά μεταξύ των οποίων προσωπικά αντικείμενα των θυμάτων, και ανθρώπινα υπολείμματα που δεν περισυλλέχθηκαν για να παραδοθούν στους οικείους τους για να ταφούν, αλλά και πολύτιμα στοιχεία που θα βοηθούσαν τη διερεύνηση σε θέματα όπως ο μηχανισμός σύγκρουσης και η έκρηξη με τη φωτιά. Στη συνέχεια είχαμε το ακόμη πιο περίφημο «μπάζωμα», με την επικάλυψη του χώρου με αδρανή υλικά και ένα εκκλησάκι εκεί όπου ήταν ακριβώς η βασική εστία της φωτιάς.

Θυμάμαι χαρακτηριστικά να μπαίνω στο αεροπλάνο το Σαββατοκύριακο μετά το δυστύχημα για να έρθω Ελλάδα, προκειμένου να θάψω τον αδερφό μου, έχοντας στο μυαλό μου τις εικόνες που όλοι βλέπαμε, με τα συντρίμμια στα Τέμπη. Και να φτάνω δύο μέρες μετά, χωρίς επικοινωνία στο ενδιάμεσο, να θέλω να πάω να αφήσω ένα λουλούδι εκεί που δολοφονήθηκε ο αδερφός μου, να φτάνω στα Τέμπη την Τρίτη το πρωί, ούτε μία εβδομάδα μετά, και ο χώρος να είναι σαν να μην έχει συμβεί τίποτα!

> *Από εκείνη τη μέρα και μετά δεν με κάλεσαν ξανά, και εξαφανίστηκε η λέξη «Τέμπη»*

Η δεύτερη συγκάλυψη είναι επικοινωνιακή. Ήδη από τις πρώτες ώρες μετά από το δυστύχημα, ο επικοινωνιακός μηχανισμός τέθηκε σε λειτουργία προκειμένου να στρέψουν την προσοχή οπουδήποτε αλλού πέρα από τις ευθύνες της συγκεκριμένης κυβέρνησης. Σε αυτήν τη συγκάλυψη χρησιμοποιήθηκαν όλα τα μέσα, από «μονταζιέρες» μέχρι επικοινωνιακή διαχείριση, κανάλια, εφημερίδες και social media, στρατιές επώνυμων και ανώνυμων τρολλς, απειλές σε συγγενείς θυμάτων, και φυσικά πάρα πολλά χρήματα.Θυμάμαι χαρακτηριστικά ότι το πρώτο διάστημα μετά το δυστύχημα δεν είχα μπορέσει να κοιμηθώ, όχι μόνο λόγω του σοκ, αλλά και διατί οι δημοσιογράφοι ζητούσαν συνεχώς την παρουσία μου για συνεντεύξεις, αλλά λόγω της διαφοράς ώρας εδώ στην Αργεντινή έπρεπε να σηκωθώ τα χαράματα για τις πρώτες πρωινές

εκπομπές. Στα μέσα Απριλίου προκηρύσονται οι εκλογές και με μία μέρα διαφορά δίνεται νέο πακέτο χρημάτων στα συστημικά μέσα. Από εκείνη τη μέρα και μετά δεν με κάλεσαν ξανά, και εξαφανίστηκε η λέξη «Τέμπη»

Από την καθημερινότητα.

Η τρίτη συγκάλυψη είναι πολιτική. Το μεγάλο στοίχημα της κυβέρνησης, η οποία φέρει τη μεγαλύτερη ευθύνη για το δυστύχημα, ήταν να μπορέσει να εκλεγεί με αυτοδυναμία προκειμένου να μπορεί να ελέγξει όλες τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες που θα οδηγούσαν στη διερεύνηση πολιτικών ή ποινικών ευθυνών των Υπουργών της. Η αυξημένη πλειοψηφία του 41% της έδωσε τους 100 και 57 βουλευτές που χρειάζεται

για να απορρίψει οποιαδήποτε πρόταση για προκαταρκτική εξέταση του πρώην Υπουργού Μεταφορών. Όμως, αυτή η αυξημένη πλειοψηφία του 41% δεν υπάρχει μόνο στο κοινοβούλιο, αλλά μεταφέρεται και στις επιτροπές. Έτσι, στην εξεταστική επιτροπή που έγινε πολύ γρήγορα και πολύ βιαστικά, και έκλεισε πριν καν κάνουμε το πρώτο μνημόσυνο των ανθρώπων που χάσαμε, η κυβέρνηση είχε αυτόν τον ένα βουλευτή παραπάνω που χρειαζόταν για να ελέγξει τα πάντα, 16 εναντίον 15 σε όλες τις κρίσιμες αποφάσεις. Θυμάμαι να ξυπνάω για μήνες χαράματα και να παρακολουθώ όλες τις συνεδριάσεις, βλέποντας να αποκλείουν όλους τους κρίσιμους μάρτυρες που θα μπορούσαν να αναδείξουν τις ευθύνες της κυβέρνησης. Είδα να καθυστερούν την ενσωμάτωση κρίσιμων εγγράφων της δικογραφίας. Είδα να απορρίπτουν αιτήματα των οικογενειών των θυμάτων, είτε από την οικογένεια του μηχανοδηγού του οποίου τη μνήμη σπίλωσαν σε ζωντανήωμετάδοση, αλλά και των υπολοίπων οικογενειών,βόταν απλώς τους ζητήσαμε να διακόψουν για ένα διάστημα προκειμένου να έχουν στα χέρια τους όλα τα στοιχεία και τις πραγματογνωμοσύνες για τα πορίσματά τους. Είδα να παρεμβαίνουν συστηματικά, κάθε φορά που κάποιο μέλος της αντιπολίτευσης έφτανε σε ένα κρίσιμο σημείο, παρεμβαίνοντας, είτε προστατεύοντας το μάρτυρα ή διακόπτοντας τον ομιλητή. Τέλος, είδα να γράφουν ένα πόρισμα το οποίο είχε πολλές ανακρίβειες και συμπεράσματα που

δενβστηρίζονται ούτε στα στοιχεία αλλά ούτε και στις καταθέσεις των μαρτύρων, αλλά εξυπηρετούν αποκλειστικά το κυβερνητικό αφήγημα πέρι μόνο ανθρώπινων λαθών και όχι άλλων ευθυνών σε πολιτικά πρόσωπα.

Θα αγωνίζομαι για πάντα μέχρι να αποδοθεί δικαιοσύνη. Hasta la justicia siempre.

ΥΓ. Στις αρχές Απριλίου του 2024 ο ακραίος νέος Πρόεδρος της Αργεντινής Χαβιέρ Μιλέι, τον οποίο στήριξε και το κόμμα με το οποίο εκλέχθηκε βουλευτής η μάνα του θύματος της τραγωδίας της Όνσε, θα ξεκινήσει το «σχέδιο-αλυσοπρίονο» και στον αργεντίνικο σιδηρόδρομο με την απόλυση των πρώτων 100 εργαζομένων. θα κόψει πολλά κονδύλια από τον κρατικό προϋπολογισμό, ιδιαίτερα σε θέματα συντήρησης. Μερικές εβδομάδες αργότερα, στις 10 Μαΐου 2024, δύο τρένα θα συγκρουστούν οπισθομετωπικά στο κέντρο του Μπουένος Άιρες, ευτυχώς χωρίς θύματα. Την επόμενη μέρα ο εκπρόσωπος Τύπου του Μιλέι θα δηλώσει: «Θα αφήσουμε τη δικαιοσύνη να ερευνήσει [τη σύγκρουση των τρένων στο Παλέρμο] αλλά καταλαβαίνουμε ότι ήταν ένα ανθρώπινο λάθος, έχουμε εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη και θα βοηθήσουμε να κάνει τη δουλειά της.»

Παλαιστίνη και Λατινική Αμερική Βαθιά σύνδεση λόγω

κοινών βιωμάτων

Του Ραούλ Ζιμπέκι

Μετάφραση Μαριλένα Ενσταθιάδη

Αν βασιστούμε σε όσα αναφέρουν τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης, στη Λατινική Αμερική δεν υπάρχει κανένα κίνημα αλληλεγγύης προς την Παλαιστίνη που να μπορεί να συγκριθεί με τις τεράστιες διαδηλώσεις στις ευρωπαϊκές πόλεις και στις ΗΠΑ. Πράγματι, δεν έχουμε δει κατασκηνώσεις διαμαρτυρίας, με κάποιες εξαιρέσεις, ούτε τις μαζικές πορείες εκατοντάδων χιλιάδων που κατέλαβαν τους δρόμους των χωρών του Βορρά.Ωστόσο, αυτή θα ήταν μια επιφανειακή οπτική που θα παρέβλεπε την ουσία: τα έθνη και οι κοινωνίες της Λατινικής Αμερικής έχουν κοινή αποικιακή ιστορία με τον υπόλοιπο Παγκόσμιο Νότο• υποφέρουν από ορισμένα παρόμοια προβλήματα – όπως η κυριαρχία των μεγάλων εθνών του Βορρά• έχουν εκτεταμένες σχέσεις με την Παλαιστίνη και με τους χιλιάδες Παλαιστίνιους μετανάστες που έχουν φθάσει σε αυτήν την περιοχή.Ας αφήσουμε τους χάρτες να μιλήσουν από μόνοι τους, ιδιαίτερα τους χάρτες των χωρών που έχουν διπλωματικές σχέσεις με την Παλαιστίνη1.

Στον Παγκόσμιο Νότο, πέραν κάποιων εξαιρέσεων, όλες οι χώρες έχουν σχέσεις με την Παλαιστίνη.Στον Παγκόσμιο Βορρά, πέραν κάποιων εξαιρέσεων, κανείς δεν έχει τέτοιες σχέσεις. Στη Λατινική Αμερική και την Αφρική μόνο ο Παναμάς και το Καμερούν αρνούνται να συσχετιστούν μαζί της. Φέτος, η Παλαιστίνη αναγνωρίστηκε από τέσσερις χώρες της Καραϊβικής: Μπαρμπάντος, Μπαχάμες, Τζαμάικα και Τρινιντάντ και Τομπάγκο. Εν τω μεταξύ, στον Παγκόσμιο Βορρά, η Ισλανδία και η Σουηδία έχουν ξεκινήσει τις διπλωματικές σχέσεις, με πιο πρόσφατες προσθήκες την Ισπανία, τη Σλοβενία, την Ιρλανδία και τη Μάλτα2.

Οι περισσότερες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης αναγνωρίζουν

επίσης την Παλαιστίνη. Ας μην ξεχνάμε πως αυτές ποτέ δεν ανήκαν στον Παγκόσμιο Βορρά και πως είναι οι πληθυσμοί με το χαμηλότερο εισόδημα στην ήπειρο και πως εξακολουθούν να έχουν ασύμμετρες σχέσεις με ισχυρές χώρες, όπως τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Αγγλία, πέρα από τις ΗΠΑ φυσικά.

Από την άλλη, οι χώρες της Λατινικής Αμερικής είναι από τις πιο επικριτικές απέναντι στην επίθεση στη Γάζα, σε σημείο που τρεις από αυτές διέκοψαν σχέσεις με το Ισραήλ τους τελευταίους μήνες. Η πιο πρόσφατη περίπτωση είναι αυτή της Κολομβίας, με τον πρόεδρο Γκουστάβο Πέτρο να ανακοινώνει τη διακοπή των σχέσεων στις αρχές του Μαΐου3. «Η Κολομβία δεν μπορεί να είναι αδιάφορη απέναντι στα τεράστια και απερίγραπτα ανθρώπινα βάσανα».

Μήνες νωρίτερα το είχε κάνει η Βολιβία, λόγω των «εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας πουδιαπράττονται εναντίον του παλαιστινιακού λαού», σύμφωνα με τον Υπουργό Εξωτερικών Φρέντυ Μαμάνι, και το ίδιο έκανε λίγο αργότερα η Μπελίζ. Η Βενεζουέλα είχε ήδη κάνει αυτό το βήμα το 2009, πάλι λόγω της ισραηλινής στρατιωτικής επίθεσης στη Γάζα. Επιπλέον, αρκετές χώρες της Λατινικής Αμερικής, όπως η Χιλή, η Βραζιλία και η Ονδούρα, ανακάλεσαν τους πρεσβευτές τους στο Ισραήλ, μέτρο που θεωρείται προοίμιο της διακοπής

των διπλωματικών σχέσεων. Συνολικά, έντεκα χώρες στην περιοχή έχουν τοποθετηθεί κατά των επιθέσεων του Ισραήλ στη Γάζα4 . Η Βραζιλία, το Μεξικό και το Περού απαίτησαν κατάπαυση του πυρός.Το πανόραμα της περιοχής χαρακτηρίζεται από πολύ ισχυρές επικριτικές φωνές ανθρώπων με κύρος, όπως αυτή του προέδρου Λούλα ντα Σίλβα, που δεν σταματούν να στηλιτεύουν το Ισραήλ για την άρνησή του να κηρύξει κατάπαυση του πυρός κι εν προκειμένω, να καταγγείλει μια γενοκτονία.

«Αυτό που συμβαίνει στη Λωρίδα της Γάζας και με τον παλαιστινιακό λαό δεν απαντάται σε καμία άλλη ιστορική στιγμή. Ή μάλλον, απαντάται: όταν ο Χίτλερ αποφάσισε να σκοτώσει τους Εβραίους», είπε ο Λούλα στην Αιθιοπία το Φεβρουάριο στη σύνοδο

της Αφρικανικής Ένωσης.

Πολλαπλές εκφράσεις αλληλεγγύης

> *Η Χιλή μετρά τη μεγαλύτερη παλαιστινιακή κοινότητα της περιοχής με 500 χιλιάδες ανθρώπους, οι οποίοι έφτασαν σχεδόν όλοι μετά τη Νάκμπα. Στην Ονδούρα ζουν 280 χιλιάδες και στην Κολομβία υπάρχουν εκατό χιλιάδες Παλαιστίνιοι, καθώς και μικρότεροι αλλά σημαντικοί αριθμοί στις υπόλοιπες χώρες.*

Στις περισσότερες χώρες της Λατινικής Αμερικής υπάρχουν κοινότητες Αράβων και Παλαιστίνιων μεταναστών. Στη Βραζιλία πρέπει να υπάρχουν περίπου δέκα εκατομμύρια άνθρωποι λιβανέζικης, συριακής, αιγυπτιακής, μαροκινής και παλαιστινιακής καταγωγής, μεταξύ άλλων. Η Χιλή μετρά τη μεγαλύτερη παλαιστινιακή κοινότητα της περιοχής με 500 χιλιάδες ανθρώπους, οι οποίοι έφτασαν σχεδόν όλοι μετά τη Νάκμπα. Στην Ονδούρα ζουν 280 χιλιάδες και στην Κολομβία υπάρχουν εκατό χιλιάδες Παλαιστίνιοι, καθώς και μικρότεροι αλλά σημαντικοί αριθμοί στις υπόλοιπες χώρες.

Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτοί οι μετανάστες είναι οργανωμένοι ή έστω σε κάποιο βαθμό συνδεδεμένοι με τις πρεσβείες τους. Στη Χιλή, μια συλλογικότητα με το όνομα «Comunidad Palesti- na en Chile» (Παλαιστινιακή Κοινότητα στη Χιλή) διαδίδει καθημερινά ειδήσεις για τις ισραηλινές επιθέσεις. Παρομοίως, όλες οι πρεσβείες διαδίδουν ειδήσεις και καταπολεμούν την παραπληροφόρηση των κυρίαρχων μέσων ενημέρωσης. Σε όλη την περιοχή υπάρχουν δίκτυα πληροφόρησης που δείχνουν την πραγματικότητα των όσων συμβαίνουν στη Γάζα, κάτι που δε συμβαίνει συνήθως στον Παγκόσμιο Βορρά, τουλάχιστον σε αυτήν την έκταση.

Σε πολλές χώρες υπάρχουν μόνιμες επιτροπές αλληλεγγύης με την Παλαιστίνη, οι οποίες έχουν καλέσει σε πλήθος διαδηλώσεων, συγκεντρώσεων και καθιστικών διαμαρτυριών από τις 7 Οκτωβρίου. Προέκυψαν κάποιες κατασκηνώσεις διαμαρτυρίας, όπως η «Αντισιωνιστική Κατασκήνωση Ζήτω η Ελεύθερη Παλαιστίνη»

(Campamento Antisionista Viva Palestina Libre) στο Κεντρικό Πανεπιστήμιο του Εκουαδόρ (Universidad Central de Ecuador), μια άλλη στο πανεπιστήμιο με το μεγαλύτερο κύρος στη Λατινική Αμερική, το Πανεπιστήμιο του Σάο Πάολο (Universidad de São Paulo), που απαιτεί την διακοπή των σχέσεων με το Ισραήλ, και στο Εθνικό Πανεπιστήμιο του Μεξικού (Universidad Nacional de México), μια συνέλευση εκατοντάδων φοιτητών,ακαδημαϊκών και εργαζομένων ψήφισαν την έναρξη κατασκήνωσης διαμαρτυρίας στις 2 Μαΐου. «Μας έδωσε μεγάλη ελπίδα να βλέπουμε τους συναδέλφους μας στις ΗΠΑ να καταλαμβάνουν δεκάδες και δεκάδες πανεπιστήμια και, όταν είδαμε τη βίαιη καταστολή εναντίον τους, αισθανθήκαμε την επιτακτικότητα να ακολουθήσουμε το παράδειγμά τους», δήλωσε ένας φοιτητής Φιλολογίας5.

Στη Λατινική Αμερική υπάρχει ένα διαφορετικό πολιτικό κλίμα από ό,τι στο Βορρά, μια φιλοπαλαιστινιακή ευαισθησία στις κοινωνίες, αλλά και στους θεσμούς. Ο Μεξικανός πρόεδρος Αντρές Μανουέλ Λόπες Ομπραδόρ υπερασπίστηκε την «ελευθερία» των φοιτητών να κατασκηνώνουν στο Εθνικό Αυτόνομο Πανεπιστήμιο του Μεξικού (UNAM) για να διαμαρτυρηθούν για τις επιθέσεις του Ισραηλινού Στρατού στη Λωρίδα της Γάζαςκαι σε αλληλεγγύη με την Παλαιστίνη. «Είναι ελευθερία, αυτό συμβαίνει σε όλες τις χώρες, κυρίως στις ΗΠΑ, εδώ απλά λέμε ότι εμείς δεν καταστέλλουμε»6, δήλωσε ο πρ όεδρος, σε εμφανή αντίθεση με τις κυβερνήσεις του Βορρά.

Διπλωματική διένεξη ξέσπασε στη Χιλή με το Ισραήλ λόγω της απόφασης του προέδρου Γκαμπριέλ Μπορίκ να αποκλείσει τις ισραηλινές εταιρίες από τη Διεθνή Έκθεση Αεροπορίας και Διαστήματος (FIDAE – Feria Internacional del Aire y del Espacio)7 , την κεντρική έκθεση σε θέματα αεροδιαστημικής και άμυνας της Λατινικής Αμερικής και μια από τις σημαντικότερες στον κόσμο, η οποία πραγματοποιήθηκε από τις 9 εώς τις 14 Απριλίου.

Σε πολλές χώρες έχουν δημιουργηθεί ευρείς συντονισμοί υποστήριξης της Παλαιστίνης, όπως το Συντονιστικό για την Παλαιστίνη στη Χιλή (Coor- dinadora por Palestina de Chile),

μια συλλογικότητα που δημιουργήθηκε στις 19 Οκτωβρίου και αποτελείται από περίπου 70 ομάδες με μακρά ιστορία συνεργασίας με την παλαιστινιακή υπόθεση. Ή οι πρόσφατες διαδηλώσεις στο Μοντεβιδέο, στις οποίες συνενώθηκαν δεκάδες κοινωνικές και πολιτικές ομάδες.

Οι ακαδημαϊκοί της περιοχής, από την πλευρά τους, έστειλαν δυο δημόσια μηνύματα τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους. Το ένα είναι η «Επιστολή προς τις Πανεπιστημιακές Αρχές» και το άλλο η «Επιστολή των ακαδημαϊκών υπέρ της Παλαιστίνης προς τις προοδευτικές κυβερνήσεις»8 , ζητώντας να υπάρχει μια πιο σταθερή και συντονισμένη στάση στην περιοχή. Μεταξύ των παραληπτών είναι και οι πρόεδροι της Βολιβίας, της Βραζιλίας, της Κολομβίας, της Κούβας, της Χιλής, του Μεξικού, της Ονδούρας και της Βενεζουέλας.

Από λαό σε λαό

> *Τα όπλα που δολοφονούν τους λαούς της Χιλής και της Κολομβίας προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από το Ισραήλ, μια χώρα που έχει παίξει διακεκριμένο ρόλο στους πολέμους εναντίον των λαών, συμβουλεύοντας αυταρχικά καθεστώτα και δικτατορίες.*

Αρκετοί αυτόχθονες λαοί της περιοχής, από Μαπούτσε μέχρι Ζαπατίστας, έχουν δείξει την αλληλεγγύη τους στον παλαιστινιακό λαό. Έχουν κοινές ιστορίες υπό το ζυγό της αποικιοκρατίας και τώρα υφίστανται παρόμοιες επιθέσεις από τα ηγεμονικά κράτη, καθώς αντιστέκονται στον ιμπεριαλισμό και το νεοφιλελευθερισμό. Αυτά τα κοινά βιώματα, τα οποία υπερβαίνουν τους αυτόχθονες λαούς, συγκλίνουν στην καταγγελία του αμερικανικού ιμπεριαλισμού. Τα όπλα που δολοφονούν τους λαούς της Χιλής και της Κολομβίας προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από το Ισραήλ, μια χώρα που έχει παίξει διακεκριμένο ρόλο στους πολέμους εναντίον των λαών, συμβουλεύοντας αυταρχικά καθεστώτα και δικτατορίες.

Η περίπτωση της Γουατεμάλας αποκαλύπτει την εμπλοκή του Ισραήλ στις γενοκτονίες και τις σφαγές των λαών μας. Το 1982

υπολογίζεται πως ο αριθμός των ισραηλινών συμβούλων στη Γουατεμάλα ανερχόταν στους 300 περίπου, ειδικοί σε θέματα κατασκοπίας, ασφάλειας και επικοινωνιών, καθώς και προσωπικό στρατιωτικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με εκτενές ρεπορτάζ της εφημερίδας El Salto9.

Επί δικτατορίας του στρατηγού Χοσέ Εφραΐν Ρίος Μοντ, υπεύθυνου για τη δολοφονία 200.000 ανθρώπων, την εξαφάνιση 45.000 και την ισοπέδωση 500 χωριών, το Ισραήλ ήταν ο κύριος προμηθευτής όπλων και ο «νούμερο ένα φίλος της Γουατεμάλας στον κόσμο». Από τις αρχές του 1977, το Ισραήλ είχε παράσχει στη Γουατεμάλα 50.000 τουφέκια Galil, 1 εκατομμύριο σφαίρες, 15 αεροπλάνα Arava, 5 ελικόπτερα και 1.000 πολυβόλα συν εκατό, σε συμφωνία με τις ΗΠΑ.

«Οι ισραηλινοί σύμβουλοι συνεργάζονταν με τους Γουατεμαλτέκους πράκτορες ασφαλείας στην καταδίωξη παράνομων ομάδων ανταρτών. Στην πραγματικότητα, εκπαίδευαν τα επίλεκτα στρατεύματα γνωστά ως kaibiles, τα οποία από το δεύτερο μισό του 1981 ξεκίνησαν να σφαγιάζουν συστηματικά τους ανθρώπους που υποστήριζαν ή έβλεπαν με συμπάθεια την εξέγερση. Μεταξύ 1981 και 1983 χιλιάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν ή εκτοπίστηκαν από τους kaibiles, οι οποίοι διέπραξαν βιασμούς, βασανιστήρια, ακρωτηριασμούς, χτύπησαν μωρά πάνω σε πέτρες και ισοπέδωσαν εκατοντάδες χωριά», αναφέρει η παραπάνω έκθεση.

Ένα βιβλίο των Milton Jamail και Margo Gutiérez που εκδόθηκε το 198710 αποτυπώνει τα λόγια του δημοσιογράφου Dan Rather το 1983: «Οι Ισραηλινοί συμβούλευαν ‘να συμπεριφέρεστε στους ιθαγενείς όπως εμείς συμπεριφερόμαστε στους Παλαιστίνιους: να μην εμπιστεύεστε κανέναν από αυτούς’» 11.

Σε αυτά τα παραδείγματα μπορεί κανείς να δει τους λόγους για τους οποίους η ευαισθησία της Λατινικής Αμερικής συνδέεται έντονα με τον παλαιστινιακό λαό.

1. *https://el.wikipedia.org/wiki/Διεθνής_αναγνώριση_του_Κρά*

τους_της_Παλαιστίνης
2. https://www.elsaltodiario.com/genocidio/eslovenia-lanza-proceso-reconocimiento-palestina-espana-irlanda-anuncian-lo-haran
3. https://cnnespanol.cnn.com/2024/05/04/paises-rompieron-relaciones-israel-gaza-orix/
4. https://www.youtucom/watch?v=eUUoIPdJQFc
5. https://efe.com/mundo/2024-05-09/brasil-se-suma-a-las-acampadas-universitarias-contra-isra- el-por-la-guerra-en-palestina/
6. https://acturt.com/actualidad/508788-lopez-obrador-protestas-mexico-israel
7. https://brecha.com.uy/en-su-laberinto/https://brecha.com.uy/en-su-laberinto/
8. https://poplab.mx/v2/column/Trotamundos-Politico/Academicos-y-academicas-por-Palestina
9. https://www.elsaltodiario.com/revista-pueblos/una-amistad-perdura-relaciones-historicas-guatemala-israel
10. "The israelí guns and money in Central America", NACLA, 1987.
11. https://www.elsaltodiario.com/revista-pueblos/una-amistad-perdura-relaciones-historicas-guatemala-israel